

Aneks nr 2

do umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego

kierowanego przez społeczność nr 00027.UM15.6572.20010.2023 z dnia 25.01.2024 r.

25 -04- 2024

zawarty w dniu w Poznaniu

pomiędzy

Województwem Wielkopolskim

z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu,
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań,

reprezentowanym przez Zarząd Województwa, w imieniu którego działa:

Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

zwanym dalej „Zarządem Województwa”,

a

Stowarzyszeniem

Lokalna Grupa Działania KOLD,

z siedzibą w Lwówku,

Rynek 33/1, 64-310 Lwówek,

NIP 7872019793,

numer KRS 0000257866,

reprezentowanym przez:

1) **Damiana Łęczzaka, Prezesa Zarządu;**

2) **Ireneusza Witkowskiego, Wiceprezesa Zarządu**

zwanym dalej „LGD”,

– razem zwanymi dalej „Stronami”, o następującej treści:

§ 1.

W umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność nr **00027.UM15.6572.20010.2023** z dnia **25.01.2024 r.**, zawartej pomiędzy Zarządem Województwa a LGD, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik nr 1 do Umowy otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego Aneksu.

§ 2.

Pozostałe warunki Umowy nie ulegają zmianie.

§ 3.

Aneks został sporządzony w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach - po jednym egzemplarzu dla każdej ze Stron.

§ 4.

Aneks obowiązuje od dnia zawarcia.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA

WICEMARSZAŁEK

Krzysztof Grabowski

LGD
Prezes LGD KOLD

Damian Łęszczak

Wiceprezes LGD KOLD

Przemysław Witkowski

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA KOLD

64-310 Lwówek, Rynek 33/1
tel./fax 61 44 24 160 e-mail: biuro@kold.pl
NIP 7872019793 Regon 300319880

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU (LSR) LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA KOLD NA LATA 2023 - 2027

Lwówek, 27 maja 2023r.

Prezes LGD KOLD

Damian Łęszczak
Damian Łęszczak

Wiceprezes LGD KOLD

Ireneusz Witkowski
Ireneusz Witkowski

PHYSICS DEPARTMENT
BERKELEY, CALIFORNIA 94720-1950
TEL: (415) 842-5100 FAX: (415) 842-5101

PHYSICS 101
FALL 1997
PROFESSOR: [Name]

PHYSICS 101

PHYSICS 101
FALL 1997
PROFESSOR: [Name]

PHYSICS 101
FALL 1997
PROFESSOR: [Name]

Spis treści

1. Rozdział I - Charakterystyka partnerstwa lokalnego	3
2. Rozdział II - Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR.....	10
3. Rozdział III - Partycypacyjny charakter LSR.....	14
4. Rozdział IV - Analiza potrzeb i potencjału LSR.....	17
5. Rozdział V - Spójność, komplementarność i synergia.....	32
6. Rozdział VI - Cele i wskaźniki.....	44
7. Rozdział VII - Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.....	58
8. Rozdział VIII - Plan działania.....	62
9. Rozdział IX - Plan finansowy LSR.....	63
10. Rozdział X - Monitoring i ewaluacja.....	65
11. Wykaz literatur.....	68
12. Załączniki do LSR.....	68

Rozdział I

Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1. Nazwa LGD i forma prawna

Nazwa LGD: Lokalna Grupa Działania KOLD

Formą prawną partnerstwa, jakim jest **Lokalna Grupa Działania KOLD** jest stowarzyszenie posiadające osobowość prawną, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U. z 2013 r., poz. 173), oraz ustawy o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność (Dz. U. z 18 marca 2015r poz 378) , rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (UE) nr 1303/2013 i nr 2021/1060. W stowarzyszeniu obok osób fizycznych, członkami zwyczajnymi mogą być także osoby prawne. Nadzór nad stowarzyszeniem sprawuje Marszałek Województwa. Oprócz walnego zebrania członków, zarządu oraz organu kontroli wewnętrznej, jakim jest Komisja Rewizyjna funkcjonuje dodatkowy organ - Rada, która podejmuje decyzje w sprawie wyboru operacji realizowanych w ramach LSR.

2. Opis procesu tworzenia partnerstwa

Budowanie partnerstwa rozpoczęło się w 2004 roku od spotkania przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców z terenu czterech gmin Kuślin, Opalenica, Lwówek i Duszniki, które wspólnie zdecydowały o zawiązaniu partnerstwa. Następnie odbywały się spotkania konsultacyjne we wszystkich gminach oraz warsztaty, które doprowadziły do **realizacji od 30.12.2005 do 22.06.2006 Schematu I Pilotażowego Programu Leader+**. Walne Zebranie 17 marca 2006 r. powołało Stowarzyszenie KOLD z 22 osobami fizycznymi, członkami zwyczajnymi-założycielami. Ponieważ w założeniach Stowarzyszenie przyjęło otwarty sposób rozszerzania, stąd wszystkie gminy wstąpiły jako członkowie wspierający. **Stowarzyszenie od 19.06.2006 do 14.05.2008 realizowało II Schemat Pilotażowego programu Leader+**. Ponieważ realizacja Programu przebiegała z dużą akceptacją społeczną, systematycznie zwiększała się liczba członków zwyczajnych i osiągnęła w sierpniu 2008 r. poziom 124 członków zwyczajnych w tym 115 osób fizycznych, 7 gmin i 2 Stowarzyszenia. W listopadzie 2007 roku gmina Nowy Tomyśl zgłosiła wniosek, aby objąć teren gminy działaniem LGD. W styczniu 2008 kolejne gminy - Pniewy i Miedzichowo - złożyły akces do LGD - Stowarzyszenie KOLD. Walne Zebranie przyjęło zmianę statutu dostosowanego do ustawy z dnia 7 marca 2007 r., co umożliwiło gminom wstąpienie w szeregi LGD w roli członków zwyczajnych. W lipcu 2008 r. przyjęto jako członków zwyczajnych gminy Duszniki, Kuślin, Opalenica, Lwówek, Nowy Tomyśl, Miedzichowo i Pniewy. Zatem można śmiało stwierdzić, że **LSR realizowana w ramach PROW na lata 2007-2013** powstała w sposób całkowicie partnerski. Stowarzyszenie zarejestrowano w Sądzie Gospodarczym w Poznaniu w dniu **26 maja 2006 r. Nr KRS: 0000257866**. Jak już wspomniano powyżej, niniejsza strategia jest podstawą do kontynuacji działalności LGD – Stowarzyszenie KOLD, która realizowała:

- **Schemat I Pilotażowego Programu Leader +** (2005 r. -2006 r.);
- **Schemat II Pilotażowego Programu Leader +** (.2006 r. - 2008 r.);
- **Lokalną Strategię Rozwoju w ramach Osi IV PROW 2007-2013** (.2009 - .2015)
- **Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2014-2020** (2016 – nadal) jest kontynuacją dotychczasowej polityki LGD - Stowarzyszenie KOLD w aspekcie ogólnie rozumianego rozwoju obszarów wiejskich.

Obecnie Lokalna Grupa Działania KOLD obejmuje teren 7 gmin, tworząc spójne terytorialnie i silne organizacyjnie stowarzyszenie. Jest to logiczna decyzja wynikająca z wieloletniej współpracy samorządów gminnych powiatów nowotomyskiego i szamotulskiego w ramach Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Wielkopolski, jak również wspólnoty historycznej, kulturowej, gospodarczej sąsiedzkich przeciw regionów. Jednocześnie świadczy to znakomicie o otwartości LGD KOLD na nowych członków i innowacyjnej, kompleksowej formie podejścia Partnerstwa do problemu rozwoju regionu. Jest to również dowód na dobre działanie LGD dostrzeżone jak widać przez sąsiadów. Będzie to miało odzwierciedlenie w okresie programowania 2023-2027, w którym to LGD, w niektórych zakresach nadal **będzie kontynuować swoją politykę**. Rozwój regionalny trudno sobie wyobrazić bez zaangażowania szerokich grup mieszkańców i podmiotów. Jednym z najważniejszych problemów, który ciągle istnieje w regionie jest postępujące, niekorzystne zjawisko demograficzne, związane z wyjazdem najaktywniejszej części społeczeństwa. Dlatego LGD będzie dalej kładło największy nacisk oraz przeznaczało środki finansowe na powstanie nowych miejsc pracy, dzięki którym zmniejszy się emigracja młodych i zdolnych mieszkańców. Planuje się również kontynuację działań związanych z rozwojem turystyki, preferując działania w atrakcyjnych miejscach turystycznie. Przedsięwzięcia w tradycyjnych sektorach dla tego obszaru, w tym z zakresu turystyki muszą być zintegrowane i kompleksowe, a w ich wyniku muszą powstać miejsca pracy. Ważnym tematem, który również był poruszany we wcześniejszej perspektywie była promocja produktów lokalnych. Także i w nowym okresie programowania położony zostanie nacisk na promocję obszaru w tym promocję produktów i usług lokalnych ze szczególnym

uwzględnieniem zaangażowania kobiet, które mają utrudniony dostęp do zatrudnienia i organizowania czasu wolnego z uwagi na małą liczbę żłobków i miejsc w przedszkolach oraz słabą komunikację publiczną. Dlatego też w nowej perspektywie będą kontynuowane działania w tym zakresie, szczególnie poprzez „pobudzanie” obywateli w organizacjach pozarządowych do działania. Co zaś do działań realizowanych we wcześniejszych strategiach z zakresu pobudzania mieszkańców w kierunku zaangażowania się w życie lokalne, potrzebują one kontynuacji. W ramach ostatniej strategii realizowane były również projekty mające na celu poprawę ogólnodostępnej infrastruktury i dziedzictwa lokalnego. W niedostatecznym stopniu zaspokoily jednak potrzeby regionu, w związku z tym kontynuowane będą działania w zakresie wsparcia infrastruktury i lokalnego dziedzictwa.

Nowym obszarem wsparcia, który umożliwi RLKS i jego cele jest zadbanie o jak najwyższy poziom włączenia społecznego osób zagrożonych i wykluczonych społecznie. Podejmowane będą bezpośrednie i pośrednie działania na ich rzecz, powodujące jak najszerzą aktywizację społeczną i zawodową. Szereg działań będzie dotyczył dzieci i młodzieży, a także seniorów. We wcześniejszej strategii wspierano operacje na rzecz ochrony środowiska i niwelowania zmian klimatu, natomiast podczas spotkań konsultacyjnych LSR wynikła wielka potrzeba mieszkańców, jak i samorządów, żeby podejmować więcej działań na rzecz spójności zarówno przestrzennej i społecznej. Dlatego też w drodze konsultacji z przedstawicielami samorządów lokalnych ustalono, iż komplementarnie do działań na rzecz wzmocnienia i włączenia do społeczności grupy **będącej w niekorzystnej sytuacji, w szczególności kobiet**, podjęte zostaną przedsięwzięcia związane z zrównoważonym rozwojem opartym o upowszechnienie OZE w gospodarstwach domowych. W szczególności priorytetowo dotyczyć one będą osób lub rodzin, które zadeklarują chęć włączenia swojego gospodarstwa do programu. Wsparcie dotyczyć będzie gospodarstw agroturystycznych oraz zagród edukacyjnych, które będą spełniać większą rolę w zagospodarowaniu wolnego czasu mieszkańców i turystów oraz promocji obszaru. Dzięki takiej interwencji zmniejszą się koszty eksploatacyjne w gospodarstwach domowych, poprawi się status i standard życia osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Realizacja komplementarnych przedsięwzięć i celów LSR na lata 2023-2027 w długiej perspektywie przyczyni się do redukcji ubóstwa mieszkańców LGD. Podejmowanie takich działań jest w przekonaniu społeczności najbardziej zasadne, również ze względu na potrzebę równomiernego rozwoju przy jednoczesnym zachowaniu walorów położenia LGD, co wiąże się z dbałością o środowisko. **Dotychczasowe strategiczne działania** LGD KOLD, wynikające z uwarunkowań i specyfiki obszaru oraz potrzeb mieszkańców jak stymulowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i miejsko - wiejskich, poprawa ich konkurencyjności, jako miejsca zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej, a także aktywizacja oraz współpraca lokalnych środowisk mają istotne znaczenie dla procesu wdrażania planowanej LSR.

W trakcie przygotowywania LSR zorganizowano po 2 spotkania w każdej gminie, czyli razem 14, w których uczestniczyło średnio 15-20 osób reprezentujących wszystkie sektory, zaś szczególnie duża liczba kobiet.

Ponadto przygotowano ankietę na temat dotychczasowych działań i propozycji do nowej LSR, którą wypełniano elektronicznie oraz na 7 festynach w gminach.

3. Ogólny opis struktury LGD

LGD działa w formie Stowarzyszenia, którego forma prawna oraz struktura partnerstwa i proces powoływania organów zostały uregulowane w Statucie. Obligatoryjnymi elementami w strukturze stowarzyszenia są: **Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna oraz Rada**. We wszystkich organach znajduje się liczna liczba **kobiet**, jak grupa będąca w niekorzystnej sytuacji, są przedstawiciele seniorów i ludzi młodych. **W skład LGD wchodzi przedstawiciele grupy interesu publicznego w liczbie 41, grupy interesu gospodarczego w liczbie 20, grupy interesu społecznego w liczbie 110. Wśród członków zidentyfikowano 85 osób pochodzących z grupy będącej w niekorzystnej sytuacji.**

Tabela 1. Grupy interesu w LGD

Grupy interesu	Liczba przedstawicieli	Udział procentowy
społeczny	110	64,33
gospodarczy	20	11,69
publiczny	41	23,98
Razem	171	100

a) Doświadczenie kadr niezbędne do zarządzania LGD.

Lokalną Grupą Działania kieruje 5 osobowy Zarząd, wszyscy członkowie posiadają szkolenia oraz doświadczenia w realizacji zarówno Leadera jak i innych programów. Ponadto trzech członków Zarządu posiada wykształcenie i przygotowanie do kierowania i zarządzania organizacjami prawnymi oraz kierowało i realizowało LSR w poprzednim

okresie programowania w tym dwie osoby zrealizowały i rozliczały 15 etapów funkcjonowania LGD, 2 osoby prowadziły i rozliczyły 7 projektów z zakresu Lidera oraz 4 projekty innych programów unijnych i krajowych, a jedna osoba realizowała projekty własne. W biurze LGD pracują osoby, które prowadziły LSR w poprzednim okresie programowania i wszystkie projekty zostały zrealizowane w ramach funkcjonowania oraz projektów we wdrażaniu. Kadra biura posiada kwalifikacje do kierowania oraz prowadzenia programów unijnych.

b) Doświadczenie członków LGD

Wśród członków LGD kilkanaście osób prawnych i fizycznych realizowało operacje w ramach LSR z tego zrealizowali 35 projektów z odnowy i rozwoju wsi, 3 z rozwoju przedsiębiorstw, 8 grantów, 5 osób zrealizowało projekty współpracy w tym 2 międzynarodowe.

c) opis dotychczasowych doświadczeń LGD w poprzednich okresach programowania

Dotychczasowe strategiczne działania LGD mające znaczenie dla procesu wdrażania planowanej LSR:

- LGD w okresie poprzednim realizowało strategiczne zadania, które mają być kontynuacją w nowym okresie programowania i rozszerzeniem, a także zostają planowane nowe strategiczne zadania, mające powiązania z już zrealizowanymi. Do głównych działań zrealizowanych należało: Rozwój infrastruktury i poprawa funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej, Rozwój przedsiębiorczości, Rozwój usług i rzemiosła, Wzrost kwalifikacji rolników, przedsiębiorców, przedstawicieli animatorów organizacji pozarządowych w zakresie prowadzonej działalności w tym mikro. Poprawa stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej, Poprawa stanu infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i sportowej, Rozwój usług turystycznych, Promocja walorów obszaru KOLD, Wzrost bezpiecznego korzystania z turystyki rekreacji i sportu

d) Zrealizowane główne operacje w ramach dotychczasowych strategii oraz główne operacje o zakresie podobnym do zakresu tych strategii, ze wskazaniem mierzalnych efektów realizacji tych operacji, w tym:

- - **główne efekty wdrażania Pilotażowego Programu Leader+ w latach 2004-2006:**

- wspieranie działań gmin w szkoleniu przyszłych wnioskodawców
- animowała społeczność lokalne poprzez wspieranie oraz organizowanie lokalnych imprez
- promowała region w kraju i za granicą.

W latach 2004-2006 KOLD:

- organizował lub współorganizował 21 wydarzeń sportowo-turystycznych i kulturalnych w tym: Święto Nietoperza, Koldowska Liga Piki Nożnej, Festyn Archeologiczny, Parafiada, Biesiady, Koldowskie Święto Muzyki, Dni Europejskie, Przegląd zespołów artystycznych KOLD, Halowy turniej piki nożnej, Konkurs szopek, Zawody strzeleckie KOLD, Rajd rowerowy, XXVIII Bieg Powstańczy

- zorganizował 5 szkoleń i konferencji dla sołtysów, nauczycieli, organizacji pozarządowych, dla gmin o nieczynnych obiektach, nt. środków unijnych

- wydał 5 wydawnictw promocyjnych

- wziął udział w 6 targach i wystawach promocyjnych

- - **główne efekty wdrażania LSR (2007-2013):**

Lokalna Grupa Działania KOLD, realizując Lokalną Strategię Rozwoju w latach 2007-2013:

- wspierała działania gmin, przedsiębiorców, rolników, organizacji pozarządowych poprzez dotacje unijne z PROW

- animowała społeczność lokalne poprzez organizowanie i wspieranie imprez masowych

- promowała region w kraju i za granicą poprzez projekty współpracy.

- **W latach 2007-2013 KOLD:**

- rozpatrzył 374 wnioski na dotacje unijne

- udzielił dotacji w kwocie ok. 13 mln zł na ok. 320 projektów

- zrealizował 39 imprez sportowo-turystyczno-kulturalnych

- zrealizował 3 projekty współpracy, w tym 1 międzyregionalny i 2 międzynarodowe

- przeprowadził 36 szkoleń dla animatorów kultury, turystyki, sportu, pożarnictwa, beneficjentów

- **Na terenie KOLD w latach 2007-2013 ze środków Lidera między innymi:**

wybudowano i wyremontowano 51 świetlic wiejskich, remont dachów i otoczenia 10 kościołów, wybudowano 8 boisk sportowych i 4 siłownie zewnętrzne, wybudowano i urządzono 37 placów zabaw, wybudowano 3 miasteczka ruchu drogowego, postawiono 2 wieże widokowe, 6 przystanków wędrowca, 5 izb tradycji, odnowiono i zrekonstruowano 5 parków rekreacyjnych, utworzono 36 miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach, zakupiono 11 rodzajów sprzętu dla Mikroprzedsiębiorstw, wyposażono 6 gospodarstw agroturystycznych w sprzęt, przeprowadzono 116 imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, wyposażono 4 orkiestry i 4 zespoły w sprzęt i stroje, oznakowano 4 szlaki turystyczne i wydano mapy, oznakowano ponad 300 mogił Powstańców

Wielkopolskich, promowano produkty lokalne w połączeniu z występami zespołów podczas 28 targów i festynów, wydano materiały promocyjne.

- **W programie 2013-2020 LGD KOLD:**

- rozpatrzył 338 wniosków na dotacje unijne w tym 174 na podejmowania i rozwój działalności gospodarczej, 43 na infrastrukturę kulturalną i turystyczną oraz 121 projektów grantowych
- udzielił dotacji na kwotę ponad 16 mln zł
- zrealizował 9 projektów współpracy w tym 4 międzynarodowe
- zrealizował 34 imprez kulturalnych, sportowo-turystycznych, udział w targach, festynach
- przeprowadził 64 szkolenia dla wnioskodawców oraz animatorów lokalnych

- **Na terenie LGD KOLD w latach 2016-2023 z programu 2013-2020 ze środków Lidera m.in.:**

- z tzw. dużych projektów wybudowano i wyremontowano 18 świetlic wiejskich, zagospodarowano teren wokół 2 świetlic, rozbudowano 1 schronisko młodzieżowe, zagospodarowano 3 parki – skwery, rozbudowano 5 miejsc infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej, zbudowano 3 boiska sportowe, skatepark, zbudowano 6 altan i wiat rekreacyjnych, 2 ścieżki pieszo-rowerowe i odnowiono 2 szlaki turystyczne.
- utworzono 42 nowe przedsiębiorstwa, dofinansowano 18 przedsiębiorstw głównie na wyposażenie w sprzęt
- z grantów – doposażono 7 zespołów, orkiestr w stroje i sprzęt, przeprowadzono 20 warsztatów i szkoleń zainteresowań, zorganizowano 33 promocyjne imprezy i wyjazdy, 3 wydawnictwa promocyjne, rozbudowano lub zbudowano 16 miejsc infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w tym boiska sportowe, altany rekreacyjne, mural, kapliczka, place zabaw, ścieżki edukacyjne i szlaki turystyczne.
- dofinansowano 10 projektów Smart Villages na tworzenie koncepcji rozwoju wsi.

e) Wpływ operacji realizowanych przez LGD oraz podmioty tworzące nową LGD na sytuację na obszarze działania LGD.

Wszystkie te działania w znacznym stopniu wpłynęły na integrację społeczności lokalnej, na wzrost poziomu i jakości życia, na rozwój działań w sferze kultury, a szczególnie rozwoju turystyki i rekreacji. **W nowej perspektywie LGD będzie realizowało podobną ścieżkę rozwoju dodatkowo kładąc nacisk na działania oddziałujące na grupy będące w niekorzystnej sytuacji oraz działania wspomagające rolników.** W związku z faktem, iż obiekty zarówno szlaki turystyczne, obiekty sportowo-rekreacyjne i place rekreacyjne cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców, nadal planowane jest rozwijanie infrastruktury w tym zakresie i to zarówno we wdrażaniu jak i projektach partnerskich uwzględniając stosowanie OZE. W ramach projektów grantowych planowane jest położenie większego nacisku na działania mające za zadanie podnoszenie szans na rynku pracy osób **będących w niekorzystnej sytuacji** poprzez szkolenia czy warsztaty, na rozwój miejsc rekreacji oraz promocję obszaru, a także umożliwienia rozwoju agroturystyki i zagród edukacyjnych. W nowej strategii uwzględniamy także preferencyjnie projekty zawarte w koncepcjach SV. Dzięki działaniom LGD osiągnęliśmy zintegrowanie członków Stowarzyszenia, dzięki czemu możliwe jest wspólne planowanie i podejmowanie dalszych inicjatyw. Potencjał stworzony w trakcie realizacji poprzednich działań został uwzględniony w obecnej strategii. Szczególnie ma to wymiar w wykorzystaniu zbudowanych i wyremontowanych centrów kultury, miejsc rekreacji, na bazie których w obecnej strategii dajemy możliwość szkoleń warsztatowych czy spotkań integracyjnych z wykorzystaniem powstałej bazy. Stworzone szlaki turystyczne umożliwią społeczeństwu powstanie miejsc tzw. małej infrastruktury, którą wykonywać mogą małe firmy usługowe, stąd w strategii zaplanowano przedsięwzięcie umożliwiające powstanie i rozwój wielu nowych przedsiębiorstw. W nowej strategii chcemy także wykorzystać stworzony potencjał do promocji obszaru LGD.

- Sposoby uwzględnienia w LSR wyzwań społecznych odzwierciedlających zakres RLKS.

Zakres tematyczny instrumentu RLKS obejmuje m.in. działania na rzecz poprawy zatrudnienia i tworzenia miejsc pracy, przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, rozwój ekonomii i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, rewitalizację fizyczną, gospodarczą i społeczną ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich. LGD w swoim LSR-ze zawarło wiele zadań, które mają spełnić te wyzwania, szczególnie zostały uwzględnione w animowaniu społeczności lokalnej, w grantach przy szkoleniach i warsztatach z uwzględnieniem spółdzielni socjalnych i organizacji pozarządowych. Działania te w szczególności kierowane są do społeczności **będącej w niekorzystnej sytuacji.**

- Sposoby odzwierciedlenia w LSR istniejących na obszarze LGD grup **będących w niekorzystnej sytuacji.** Przykładami grup określonych w instrumencie RLKS jako grupy **będącej w niekorzystnej sytuacji** ze względu na dostęp do rynku pracy, są osoby nieposiadające kwalifikacji zawodowych, kobiety w tym samotnie wychowujące dzieci. **Określenie grup będących w niekorzystnej sytuacji w odniesieniu do dostępu do rynku pracy na obszarze LSR Stowarzyszenia KOLD wynika z analizy SWOT oraz z wyników ankietyzacji tego obszaru. Zostały one określone w LSR.** Przedstawiciele grupy **będącej w niekorzystnej sytuacji** w liczbie 85 obszaru są członkami LGD,

- Metody komunikacji z grupami **będącymi w niekorzystnej sytuacji**
f) **Komunikacja z grupami będącymi w niekorzystnej sytuacji** będzie odbywała się poprzez:

- stronę internetową LGD,
- materiały wydawnicze LGD,
- prasę lokalną,
- ankiety wypełniane przez odbiorców usług LGD w opisywanym zakresie, a także poprzez spotkania bezpośrednie przy współpracy z OPS-ami. Szczegóły opisane są w planie komunikacji.
- Rodzaje operacji, które będą dedykowane grupom **będącym w niekorzystnej sytuacji**
Główne rodzaje to: - szkolenia i inne działania wspierające rozwój ekonomii społecznej;
- zajęcia kulturalne, warsztaty rękodzielnicze i inne formy aktywizujące i integrujące
- warsztaty z zakresu rekreacji i ekologii, w tym dla dzieci i młodzieży oraz seniorów,
- organizacja wydarzeń kulturalnych
- organizacja wydarzeń sportowych - mini olimpiada, igrzyska
- organizacja konkursu kulinarnego
- organizacja szkoleń - dot. m.in. animatorów sportu, pierwszej pomocy, kulinariów, turystyki...
- foldery promocyjne o obszarze KOLD, jego walorach i produktach lokalnych

g) **Szczególna rola partnerów reprezentujących podmioty ekonomii społecznej** LGD wykazuje duży potencjał w zakresie animowania przedsiębiorczości społecznej na terenach wiejskich. Dlatego też Stowarzyszenie KOLD planuje aktywnie włączyć się w tworzenie jak najlepszych warunków dla rozwoju ekonomii społecznej na swoim obszarze, zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz treścią poszczególnych programów przewidujących realizację RLKS, w szczególności w zakresie:

- budowania mechanizmów inicjowania, tworzenia i działania powiązań kooperacyjnych na poziomie lokalnym, uwzględniających przedsiębiorstwa społeczne,
- wykorzystania LGD jako animatorów przedsiębiorczości społecznej na terenach wiejskich; np. stworzenie Forum Partnerstw Lokalnych mających na celu promowanie idei partnerstwa, wspieranie współpracy pomiędzy partnerstwami oraz zbieranie i upowszechnianie wiedzy o istniejących partnerstwach;
- współpracy z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej oferującymi usługi animacji lokalnej podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz w miarę możliwości w obszarze wsparcia „biznesowego” dla istniejących już przedsiębiorstw społecznych

h) **Reprezentacja w LGD grup odbiorców docelowych przedsięwzięć LSR**

LGD zapewnia właściwą reprezentację grup docelowych przedsięwzięć realizowanych w ramach LSR. Obecność przedsiębiorców zarówno wśród członków stanowi podobną reprezentację jak sektor publiczny, natomiast duża liczba członków z sektora społecznego pozwala na ich zaangażowanie w realizację LSR samodzielnie lub poprzez swoje organizacje pozarządowe.

4. **Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego**

W 7 osobowej Radzie jako organie decyzyjnym zasiadają przedstawiciele wszystkich gmin oraz wszystkich sektorów w tym 3 przedstawicieli sektora publicznego (gmina i sołtys – kobieta), 2 przedsiębiorców w tym kobieta, 2 przedstawicieli sektora społecznego w tym 1 KGW – kobieta, 1 młodzieży – kobieta. Skład Rady, regulamin Rady, program szkolenia, zapewniają zachowanie zasad RLKS. Pełna charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym wynika z zapisów zawartych w statucie i regulaminach LGD. Dokumenty te nie są elementem treści LSR, ani nie stanowią załączników do LSR.

Tabela 2. Skład Rady

Grupy interesu	Liczba przedstawicieli	Udział procentowy
publiczny	2	28,57
gospodarczy	2	28,57
Społeczny (NGO, młodzież, kobiety)	3	42,86

Przedstawicielstwo: publiczne - gmina - 1 osoba, sołtys 1 osoba,

Gospodarczy – przedsiębiorstwo 1 osoba, rolnik- przedsiębiorca 1 osoba

Społeczny: młodzież do 25 lat – 1 osoba, KGW – 1 osoba, mieszkaniec – 1 osoba.

5. **Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym**

a) **WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW**, podejmuje decyzje dotyczące struktury LGD oraz ustala główne kierunki oraz programy działania Stowarzyszenia, w tym LSR. Ustala dla Zarządu wytyczne postępowania w zakresie prowadzenia projektów realizowanych przez LGD. Przyjmuje także sprawozdania z działalności Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczące projektów realizowanych w ramach LSR i udziela tym organom

absolutorium. Ponadto, wybiera członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Rady. Ma prawo dokonywania zmian w statucie organizacji oraz upoważnić Zarząd Stowarzyszenia do zmian w LSR.

b) ZARZĄD realizuje uchwały Walnego Zebrania Członków kierując bieżącą działalnością LGD. Odpowiada za przygotowanie LSR, aktualizuje LSR, ustala wytyczne i koordynuje jej realizację, zabiega o środki finansowe na planowane przez LGD projekty, zarządza majątkiem i funduszami LGD. Zarząd reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz, przyjmuje nowych członków lub ich rezygnacje, przyjmuje Regulamin Zarządu i Regulamin Biura LGD oraz zatrudnia pracowników Biura. Ponadto, Zarząd składa sprawozdania Walnemu Zebraniu Członków ze swojej działalności. Zarząd opracowuje, uaktualnia i zatwierdza szczegółowy Regulamin naboru pracowników oraz Regulamin Biura Stowarzyszenia.

c) KOMISJA REWIZYJNA pełni funkcję kontrolną w LGD. Zakres jej działania określa Statut, a uszczegóławia Regulamin Komisji Rewizyjnej opracowany i zatwierdzany przez Walne Zebranie Członków. **d) RADA OCENIAJĄCA** pełni funkcję decyzyjną przy ocenie wniosków z naborów we wszystkich programach EFRROW, EFRR, EFS+. Jej działania określa zarówno statut jak i Regulamin.

6. Opis dokumentów wewnętrznych regulujących zasady działania LGD

Lp.	Rodzaj dokumentu	Regulowane kwestie
1.	Statut LGD	Minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność: - organ nadzoru – wskazanie właściwego Marszałka Województwa, - wprowadzenie dodatkowego/ych organu/ów stowarzyszenia – rady/rad odpowiedzialnej/nych za wybór operacji oraz szczegółowe określenie jego/ich kompetencji i zasad reprezentatywności, - określenie organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji, - zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach. Statut przyjmuje i aktualizuje Walne Zebranie Członków.
2.	Regulamin WZC LGD	- Szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń WZC - szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie powołania organów LGD , - zasady protokołowania posiedzeń, Regulamin przyjmuje i aktualizuje Walne Zebranie Członków WZC.
3.	Regulamin Rady LGD (dokument wymaga przyjęcia uchwałą WZC)	- Szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń rady/rad - szczegółowe rozwiązania dotyczące wyłączenia z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny), - szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji - zasady protokołowania posiedzeń rady, - zasady wynagradzania członków rady, - zakres odpowiedzialności osoby, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu decyzyjnego oraz poprawnym opracowaniem dokumentacji dotyczącej wyboru operacji. Regulamin przyjmuje i aktualizuje Walne Zebranie Członków.
5.	Regulamin Zarządu LGD	Podział zadań pomiędzy członków Zarządu, - zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu, - zasady protokołowania posiedzeń. Regulamin przyjmuje i aktualizuje Walne Zebranie Członków
6.	Regulamin Biura LGD	- Zasady zatrudniania i wynagradzania, zakresy obowiązków pracowników - uprawnienia dyrektora biura, - zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD. Regulamin przyjmuje i aktualizuje Zarząd

Źródło: opracowanie własne

LSR nie zawiera szczegółowych zapisów wynikających ze stosowanych dokumentów wewnętrznych wymienionych w powyższej tabeli. Dokumenty te nie stanowią też załączników do LSR. W ten sposób unika się konieczności aktualizacji LSR w przypadku zmian w dokumentach niższego rzędu.

Zgodnie z podstawowymi zasadami podejścia RLKS, LGD jest odpowiedzialna za wybór operacji na poziomie lokalnym i zapewnia, że wybrane operacje są zgodne ze strategią. Dlatego też zapewnia się, że osoby zaangażowane

w pracę na rzecz LGD posiadają odpowiednie kompetencje i zasoby do tworzenia i zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. Wiedza i/lub doświadczenie osób zaangażowanych do pełnienia wybranych funkcji w Organach/Biurze LGD odpowiadają również zakresowi merytorycznemu lokalnej strategii rozwoju.

W związku z powyższym, kompetencje wymagane w LGD na konkretnych stanowiskach, w tym: w Radzie, w Biurze LGD zostały określone w poszczególnych regulaminach, wymienionych powyżej. Regulaminy te wskazują również jakie rozwiązania stosuje LGD dla zapewnienia spełnienia wymagań w zakresie ww. kompetencji.

Należy zaznaczyć, że LGD jest otwarta na współpracę oraz stale dąży do budowania partnerstwa wraz z włączaniem nowych grup interesów.

Rozdział II. Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

Charakterystyka obszaru stanowi podstawę przygotowania strategii jego rozwoju, jest warunkiem trafności opracowywanych na jej podstawie celów strategicznych. Analiza dotyczy problemów i potrzeb, jak również zasobów i potencjału obszaru LGD i społeczności go zamieszkującej. Charakterystyka obejmuje wszystkie problemy i potrzeby występujące na obszarze wdrażania LSR istotne z punktu widzenia lokalnej społeczności, natomiast szczególną uwagę zwraca się na te elementy, które mogą zostać objęte wsparciem w ramach poszczególnych, dostępnych funduszy europejskich. Charakterystyka obszaru ma zatem szeroki charakter, natomiast w treści rozdziału wyszczególniono te elementy, które uznano za priorytetowe, a co za tym idzie były podstawą formułowania celów LSR. Charakterystyka obszaru jest efektem kilkuetapowego opracowania, obejmującego m.in. zróżnicowane formy konsultacji społecznych (analiza danych zastanych, spotkania z mieszkańcami, ankietyzacja, korekty w charakterystyce na podstawie wyników ankietyzacji, kolejne spotkania z przedstawicielami grup interesów itd.). Rozdział II nie opisuje poszczególnych kroków pracy nad charakterystyką, ponieważ opis całego procesu tworzenia LSR, w tym działań mających na celu jak najszerszą konsultację społeczną, został zawarty w rozdziale III „Partycypacyjny charakter LSR”.

1. Położenie i uwarunkowania geograficzne.

Udział w tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju zadeklarowały trzy gminy wiejskie: Duszniki, Kuślin i Miedzichowo oraz cztery gminy miejsko-wiejskie: Lwówek, Opalenica, Nowy Tomyśl i Pniewy, wszystkie które dotychczas realizowały poprzednią strategię.

Gmina	Teryt	Obszar w km ²	Liczba ludności	Gęstość zaludnienia
Duszniki	3024022	155	9420	60,6
Kuślin	3015012	106	5238	48,8
Lwówek	3015023	184	8833	48,1
Miedzichowo	3015032	209	3817	18,4
Nowy Tomyśl	3015043	186	27511	147,7
Opalenica	3015053	149	16092	107,9
Pniewy	3024063	158	12555	78,9
Ogółem		1147	83466	72,75

Dane wg GUS z 2020 r.

Z punktu widzenia podziału administracyjnego kraju obszar realizacji LSR, leży w zachodniej części województwa Wielkopolskiego (NUTS 2), w podregionie poznańskim (NUTS 3). Gminy Lwówek, Kuślin, Opalenica, Nowy Tomyśl i Miedzichowo należą do powiatu nowotomyskiego, natomiast gminy Duszniki i Pniewy leżą na terenie powiatu szamotulskiego bezpośrednio graniczącego z powiatem nowotomyskim. Odległość od najważniejszego ośrodka regionalnego Wielkopolski, Poznania, wynosi średnio 48 km. W odniesieniu do krain fizyczno-geograficznych obszar realizacji LSR znajduje się na Pojezierzu Poznańskim. Odnosząc położenie obszaru realizacji LSR do układu komunikacyjnego należy zwrócić uwagę na przebieg dróg (kolejowych i drogowych) o znaczeniu międzynarodowym. Wszystkie połączenia komunikacyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym posiadają na obszarze realizacji LSR układ równoleżnikowy. Droga krajowa nr 2, przebiegająca przez północną (w gminach Duszniki, Pniewy i Lwówek) i zachodnią (w gminie Miedzichowo) część obszaru realizacji LSR, przez wiele ostatnich lat stanowiła najważniejsze połączenie drogowe z Niemcami i dalej z Europą Zachodnią. Od 2005r. główny ruch tranzytowy częściowo przeniósł się na autostradę A2, przebiegającą przez gminy Duszniki, Kuślin, Miedzichowo i Nowy Tomyśl. Komunikacja kolejowa również zorientowana jest w układzie równoleżnikowym. Trasa Poznań-Berlin przebiega przez Opalenicę i Nowy Tomyśl, zapewniając miastom szybkie połączenia z aglomeracją poznańską. Do najważniejszych cech położenia obszaru realizacji LSR należy zaliczyć:

- Położenie w bliskiej odległości od Poznania;
- Dogodna lokalizacja w stosunku do przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych kraju;
- Sąsiedztwo atrakcyjnych przyrodniczo obszarów Sierakowskiego Parku Krajobrazowego oraz Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

W układzie komunikacyjnym poprawiły się powierzchnie dróg, szczególnie łączących gminy z powiatami, które generują powstawania dróg pieszo-rowerowych. Cechy położenia obszaru umożliwiają rozwój ruchu turystycznego.

- **konkretne działania dedykowane tym grupom**, określone na poziomie celów i przedsięwzięć LSR, w tym m.in.: szkolenia i inne działania wspierające rozwój ekonomii społecznej, kompetencji cyfrowych, zajęcia kulturalne, warsztaty rękodzielnicze i inne formy aktywizujące i integrujące, organizacja szkoleń dot. m.in. animatorów sportu, pierwszej pomocy, kulinariów, turystyki... (pełny opis celów i przedsięwzięć zawarty został w rozdziale VI LSR „Cele i wskaźniki”).

- **preferencje w kryteriach wyboru operacji**, polegające na przyznaniu dodatkowych punktów wnioskodawcom, należącym do grup będących w niekorzystnej sytuacji (**kobietom**).

6. Specyfika obszaru

Obszar KOLD to obszar spójny pod względem granic administracyjnych. Tworzą go sąsiadujące ze sobą gminy (patrz: mapa). Wyróżnia go przede wszystkim rolniczy charakter, tradycje kulturowe i historyczne. Mieszkańcy obszaru zaangażowani są w prace w organizacjach pozarządowych. Brak tutaj dużych zakładów przemysłowych, co ma dodatni wpływ na ekologiczną żywność produkowaną na tym terenie (zboża, warzywa, owoce). Na terenie istnieją obszary objęte Naturą 2000 oraz duża liczba małych zakładów usługowych. Na terenie KOLD aktywnie funkcjonują kluby i organizacje sportowo-turystyczne, a ich baza dostosowywana jest do możliwości i aktywności mieszkańców i wykorzystywana dla wypoczynku sobotnio-niedzielnego. Cały teren LGD jest historycznie związany z ruchami narodowo-wyzwoleńczymi, szczególnie z Powstaniem Wielkopolskim.

Dla wzrostu poziomu i jakości życia należy wykorzystać:

- istnienie i funkcjonowanie wielu odnowionych świetlic wiejskich we wsiach obszaru,
- istnienie i funkcjonowanie dużej liczby małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie usługowych w tym usług rzemieślniczych (także zanikających) oraz gospodarstw agroturystycznych
- tradycje historyczne wraz z istnieniem zabytków historyczno-kulturowych (możliwość tras turystycznych)
- walory krajobrazowo- turystyczne (wiele lasów, parków i pałaców, obszary Natura 2000)
- rolniczy charakter
- duży udział i tradycje małego przetwórstwa
- „modę” w rejonie oddziaływania na nisko przetworzoną „zdrową” żywność,
- tradycje przedsiębiorczości,
- tradycje upraw chmielu i wikliny,
- możliwości i zasoby lokalowe do kształcenia ustawicznego,
- tereny umożliwiające wypoczynek w miejscu zamieszkania,
- aktywność społeczną mieszkańców.

Specyfikę tę chcemy wykorzystać przy realizacji celów i przedsięwzięć, które z niej wynikają. Obejmują one: rozwój usług w tym drobnej wytwórczości, szczególnie z zakresu wikliny i usług z tym związanych, rozwój ogrodnictwa i usług okołogrodniczych, integrację społeczności lokalnej poprzez wykorzystanie jej potencjału (organizacje pozarządowe, zespoły artystyczne, sportowe), szczególnie dla wypoczynku sobotnio-niedzielnego. Przy realizacji projektów partnerskich, planujemy współpracę z sąsiednimi LGD na polu zwyczajów lokalnych i na polu turystyki z LGD sąsiednich województw oraz na polu turystycznym wśród dzieci i młodzieży i seniorami z LGD zagranicznymi. Poprzez animowanie społeczności lokalnej, chcemy przygotować liderów, szczególnie na wsiach zarówno w aspekcie organizacji imprez kulturalno-turystycznych jak i w celu wykorzystania zasobów infrastruktury wiejskiej czy też rozszerzania działalności organizacji pozarządowych. Dogodne położenie komunikacyjne wykorzystać należy do rozwoju usług, szczególnie związanych ze zbytem produktów rolno-ogrodniczych.

a) Spójność przyrodnicza obszaru

Na specyfikę przyrodniczą obszaru składają się przede wszystkim: krajobraz typowo rolniczy (w tym uprawy sadownicze), wysoka lesistość, bogactwo flory i fauny leśnej, duża ilość pomników przyrody, czyste powietrze, zbiorniki wodne. Wszystkie wymienione wyżej czynniki występują na terenie każdej gminy wchodzącej w skład LGD – KOLD. Obszar jest przez to jednolity przyrodniczo, co pozwala na wprowadzanie podobnych rozwiązań i pomysłów. Przykłady dobrych praktyk stosowanych u jednego z partnerów LGD będzie można bez większych problemów przenieść na grunt innego. Dodatkowo istnieje duża szansa, by mało zdegradowane przez człowieka środowisko naturalne na tym terenie stało się czynnikiem warunkującym rozwój tego obszaru. Rozwiązania przyjazne przyrodzie ekologia mogą okazać się tym, na co warto postawić, myśląc o rozwoju.

b) Spójność historyczna i kulturowa obszaru:

Na specyfikę historyczną i kulturową obszaru składają się przede wszystkim:

- Wspólne korzenie i podobne doświadczenia historyczne
- Dominacja osadnictwa rolniczego
- Występowanie obiektów o dużej wartości historycznej i kulturowej

- Duża ilość zabytków sakralnych
 - Działalność OSP i kół gospodyń wiejskich
 - Tradycje, w tym organizacja dożynek
 - Działalność zespołów amatorskich odnoszących się do kultury i lokalnej tradycji.
- Wspólne tradycje kulturowe i historyczne wzmacniają zintegrowany charakter działań LGD – Stowarzyszenie KOLD. Mieszkańcy obszaru kultuwują lokalne obrzędy, są wewnętrznie zintegrowani (wspólne święta, imprezy itp.). Gminy zdają sobie sprawę ze wspólnych korzeni, na ich terenach obchodzi się podobne święta, zbliżona jest ilość obiektów sakralnych – wszystko to świadczy o spójności historycznej i kulturowej obszaru.

c) Spójność gospodarcza regionu:

Najistotniejszymi wskaźnikami spójności gospodarczej obszaru LGD są:

- Dostępność regionu dla mieszkańców dużych aglomeracji: Zielonogórskiej, Berlińskiej, Poznańskiej, Piłskiej, Leszczyńskiej

- Szanse na rozwój infrastruktury drogowej

- Tereny do agroturystyki, zdrowego wypoczynku, produkcji zdrowej żywności

- Migracja młodych i wykształconych ludzi do dużych miast lub za granicę

- Brak odpowiedniej bazy do uprawiania turystyki

- Słaba trójsektorowa współpraca lokalnych środowisk – niedostateczna liczba oddolnych inicjatyw (jest chęć do działania, ale brakuje informacji). Wszyscy partnerzy LGD – KOLD mają podobny potencjał ekonomiczny, jakość życia mieszkańców oscyluje wokół tego samego poziomu. Również problemy, które występują na tym obszarze są podobne – dlatego partnerstwo jest bardzo dobrym sposobem na ich rozwiązanie. Gminy zdają sobie sprawę, że razem (wzajemnie się wspierając i doradzając sobie) mogą działać dużo więcej niż pojedynczo. Również sektory, które mają szanse w przyszłości rozwinąć się są dla każdego z partnerów podobne. Jest to przede wszystkim turystyka z agroturystyką wykorzystującą walory przyrodnicze, geograficzne i kulturowe tego regionu. Zjawiska charakterystyczne dla obszaru objętego niniejszą LSR są doskonałą szansą na jego rozwój, dlatego zostały one uwzględnione w obszarach priorytetowych. Działania, które mają zmierzać do realizacji celów priorytetowych i szczegółowych pozostają w ścisłej korelacji ze specyfiką obszaru. Tereny przyrody, piękne lasy i zbiorniki wodne są podstawą do rozwoju turystyki. Duża ilość zabytków i obiektów sakralnych wyróżnia obszar historycznie. Również postawienie na ekologię ma swój sens, gdyż obszar LGD wyróżnia wiele obszarów chronionych, lasów, rzek i stawów - można je wykorzystać właśnie dla rozwoju tego obszaru. Także stawiając na młodych ludzi i wpisując ich do obszarów priorytetowych, twórcy strategii nie uczynili tego przypadkiem. Analiza specyfiki obszaru pokazała, bowiem, że w rozwoju tej grupy społecznej będzie można wykorzystać wiele zjawisk występujących na tym terenie, chociażby chęć do pracy i włączenia się mieszkańców w działania na rzecz rozwoju swojego regionu, co nie zawsze jest proste i łatwe. Również rozwój małych rodzinnych firm nastawionych na lokalne produkty, które są charakterystyczne dla tego obszaru, doskonale wpisuje się w działania na rzecz tego obszaru priorytetowego. Wszystko to wyróżnia obszar partnerstwa i sprawia, że przed tym regionem rysują się duże szanse rozwoju, o ile prowadzona będzie mądra polityka oparta na zasadach równości, partnerstwa i kompleksowej wymiany informacji i możliwa jest realizacja każdego z funduszy na całym obszarze LSR.

7. Wizja rozwoju obszaru i rodzaj strategii

a) wizja rozwoju obszaru

Na podstawie wyników analizy obszaru, dokonanej metodą analizy zastanych danych źródłowych, ankietyzacji mieszkańców, a także w drodze spotkań w gminach z udziałem przedstawicieli mieszkańców obszaru LGD i sektorów tworzących partnerstwo (metody pracy opisano w rozdziale III „Partycypacyjny charakter LSR”) dokonano określenia **wizji rozwoju obszaru**, która w wyniku warsztatowych dyskusji przybrała formę poniższego zapisu: **KOLD- terenem przedsiębiorczości mieszkańców, zasobów przyrody oraz turystycznego wykorzystania.**

1. Rozdział III. Partycypacyjny charakter LSR

Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania KOLD na lata 2023 - 2027 została opracowana przez przedstawicieli LGD i pracowników biura.

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jest instrumentem skupionym na oddolnym planowaniu i realizowaniu wspólnych działań dla obszaru objętego LSR. Oddolność dokumentu można wypracować poprzez wykorzystywanie partycypacyjnych metod do pozyskiwania danych, pomysłów i inicjatyw. Należy w tym miejscu podkreślić, że przygotowywanie strategii ma na celu z jednej strony osiągnięcie spójności wymaganej od tego typu dokumentu, a z drugiej uwzględnienie potrzeb lokalnej społeczności.

Partycypacja to proces polegający na uspołecznieniu podejmowanych decyzji, to współpraca między instytucjami a społecznością lokalną. Udział społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji jest niezwykle ważny. Sprzyja on rozwojowi demokracji, pobudza i integruje dzięki podejmowaniu wspólnych działań na rzecz rozwoju obszaru objętego LSR. Stowarzyszenie na etapie przygotowania LSR korzystało z metod partycypacyjnych i zamierza je stosować również w trakcie jej wdrażania.

Stowarzyszenie prowadząc pracę nad przygotowaniem LSR korzystało z doświadczenia swoich członków oraz kadr LGD uczestniczących w realizacji LSR w latach 2007-2013 oraz 2014-2020. Ponadto korzystano z wyników badań własnych i ewaluacji LSR, danych pozyskanych ze źródeł statystyki publicznej oraz materiałów pozyskanych w wyniku przeprowadzonych konsultacji ze społecznością lokalną.

Na potrzeby tworzenia LSR oraz zapewnienia oddolnego charakteru dokumentu Stowarzyszenie zagwarantowało współpracę z lokalną społecznością na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR. W spotkaniach konsultacyjnych oraz na grupach roboczych brali udział na równych zasadach przedstawiciele sektora publicznego, społecznego oraz gospodarczego (m. in. wóldarze, sołtysi, członkowie KGW, organizacje pozarządowe itp.), którzy wnieśli do dokumentu wiele pomysłów oraz uwag, co miało wpływ na ostateczny kształt Lokalnej Strategii Rozwoju. Przedmiotem konsultacji społecznych było przedstawienie idei tworzenia strategii rozwoju LGD oraz wypracowanie wstępnych założeń do strategii, następnie celów, problemów, stworzenia analizy SWOT. Przy opracowywaniu strategii uwzględniono wyniki badań ankietowych, rozmowy fokusowe, spotkania z mieszkańcami i stworzone przez mieszkańców analizy SWOT dla każdej z gmin osobno. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR.

W dniu 13.01.2022r Zarząd przyjął plan procesu przygotowania LSR.

Plan spotkań w gminach na temat Smart Villages (spotkania 21.03.- 06.04. 2022 r.)

W dniu 30.03.2022 r. został powołany zespół koordynacyjny ds. LSR (przedstawiciele każdej z gmin, w tym pracownicy biura, przedstawiciele grup przedsiębiorców, publicznych oraz społecznych) i przyjęto plan spotkań konsultacyjnych oraz przyjęto treść ankiety konsultacyjnej.

Ankieta została umieszczona na stronie www.kold.pl oraz rozesłana elektronicznie do członków LGD i beneficjentów działań oraz dystrybuowana na stoiskach KOLD w czasie festynów gminnych i powiatowych.

1. Założenia LSR zostały przedstawione w maju 2022r na spotkaniu samorządowców i organizacji pozarządowych.
2. I spotkania konsultacyjne w gminach w dniach 16.5-02.06.2022 r (założenia LSR analiza SWOT)
3. Informacja o przygotowaniach do LSR w dniu 25.06.2022 r. na Walnym Zebraniu LGD.
4. II spotkania konsultacyjne we wszystkich gminach w dniach 05.09-21.09.2022 (cele i przedsięwzięcia)
5. Opiniowanie założeń LSR przez zespół koordynacyjny oraz analiza ewaluacji zewnętrznej w październiku 2022 r.
6. Opracowanie celów i przedsięwzięć, planu działania, wskaźników oraz budżetu i planu komunikacyjnego – luty- marzec 2023 r.
7. Zaopiniowanie LSR przez zespół koordynacyjny – maj 2023r
8. Zaopiniowane LSR przez Zarząd – maj 2023r.
9. Przyjęcie LSR na Walnym Zebraniu – 27.05.2023 r.

Plan spotkań konsultacyjnych

3.1 Nazwa gminy	3.2 Miejscowość***	3.3 Planowany termin spotkania
Duszniki	Duszniki	02.06.2022
Kuślin	Kuślin	16.05.2022
Lwówek	Lwówek	17.05.2022
Miedzichowo	Bolewice	30.05.2022
Nowy Tomyśl	Nowy Tomyśl	24.05.2022
Opalenica	Opalenica	23.05.2022
Pniewy	Pniewy	31.05.2022
Duszniki	Duszniki	21.09.2022
Kuślin	Kuślin	05.09.2022
Lwówek	Lwówek	06.09.2022
Miedzichowo	Bolewice	19.09.2022
Nowy Tomyśl	Nowy Tomyśl	13.09.2022
Opalenica	Opalenica	12.09.2022
Pniewy	Pniewy	20.09.2022

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych i badań ankietowych wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie oceniła jakość życia na obszarze działania LGD KOLD wskazując małą promocję. Zdecydowana większość respondentów w pozytywnie oceniła zachodzące zmiany na obszarach swoich gmin w ciągu ostatnich 5 lat. Biorąc pod uwagę zestawienie dla całego obszaru gminy, mieszkańcy obszaru LGD KOLD ogółem ocenili pozytywnie zmiany zachodzące na terenie gmin wchodzących w skład obszaru.

Sumując wyniki można zauważyć powtarzające się reguły dotyczące słabych stron na obszarze LSR takie jak: brak usług medycznych, słaba jakość dróg, mała ilość ścieżek rowerowych, brak żłobków i miejsc w przedszkolach co powoduje mniejszy dostęp młodych kobiet do rynku pracy, słaby dostęp do usług informatycznych seniorów oraz zajęć zainteresowań dla młodzieży, małą liczbę animatorów wiejskich w tym dla grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym szczególnie kobiet, seniorów i młodzieży, braki w infrastrukturze turystycznej ograniczające możliwość wykorzystania potencjału turystycznego obszaru LGD. Mieszkańcy obszaru wskazali braki w infrastrukturze turystyczno – rekreacyjnej.

Z przeprowadzonych badań wynika, że potencjał rozwoju obszaru upatrują w wykorzystaniu zasobów obszaru w tym tradycji i zwyczajów lokalnych, rozwoju turystyki, rekreacji, lokalizacji w okolicach Poznania i umożliwienie rozwoju agroturystyki, rozwoju ścieżek pieszo –rowerowych i szlaków turystycznych. Ponadto, podczas spotkań z mieszkańcami i badań focusowych uwzględniono grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji strategii tj. kobiety bezrobotne, seniorów, młodzież. W trakcie badań focusowych i analizy danych GUS, danych Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) zdecydowano, że najbardziej grupą będącą w niekorzystnej sytuacji jest grupa kobiet bezrobotnych. Wynika to z braku potrzebnych kwalifikacji i problemów związanych z brakiem zajęć dla dzieci, dostępie do przedszkoli. Kobiety reprezentujące tę grupę wskazały, że największym ich problemem jest brak potrzebnych im kwalifikacji na rynku pracy i brak zajęć dla dzieci, utrudniony dostęp do przedszkoli. Zwracano uwagę, na konieczność utworzenia szerokiej gamy zajęć dla społeczności lokalnej w świetlicach wiejskich w tym dzieci i młodzieży, Kół Gospodyń Wiejskich, Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz rozwijać sieć organizacji pozarządowych z doszkalaniami liderów

W trakcie tworzenia LSR Stowarzyszenie uwzględniło **zasady horyzontalne** określone w art. 9 rozporządzenia 2021/1060 w tym:

- poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- zasady równości kobiet i mężczyzn,
- zasad równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- zgodności działań z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 TFUE, oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód”.

Zasady te stosowane będą również w trakcie wdrażania LSR.

Partnerstwo w LGD

Partnerstwo to przede wszystkim równe traktowanie siebie nawzajem, myślenie o interesie drugiej strony. Dlatego też patrząc długofalowo na proces wdrażania LSR, LGD będzie zachęcało do współpracy lokalną społeczność poprzez umożliwienie im zgłaszania nowych inicjatyw/pomysłów, które będą mogły być realizowane w ramach LSR. Należy mieć tu na uwadze, że zgłaszane propozycje mogą skutkować dokonaniem zmian w LSR.

Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem osób fizycznych i prawnych zrzeszonych w ramach Stowarzyszenia i działającym na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Nasza współpraca polega na wspieraniu i rozwijaniu inicjatyw społecznych, podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków rozwoju oraz realizacji konkretnych działań na rzecz społeczności lokalnej. Członkowie stowarzyszenia udzielają się w nim poprzez aktywny udział w Walnych Zebraniach Członków, uczestniczą w posiedzeniach organów, szkoleniach, spotkaniach refleksyjnych, grupach roboczych i w wyjazdach studyjnych. Komunikacja z członkami stowarzyszenia odbywa się telefonicznie, poprzez mailing, wiadomości sms, stronę internetową i portale społecznościowe. W trakcie trwania pandemii COVID-19 stowarzyszenie wprowadziło możliwość komunikacji również drogą telekonferencji.

Aktywizacja ludzi młodych

W trakcie konsultacji społecznych wielokrotnie zwracano uwagę na potrzebę aktywizacji ludzi młodych, którzy bardzo mocno odczuli skutki ograniczeń wprowadzanych w celu spowolnienia rozprzestrzeniania się pandemii COVID-19. Zamknięcie szkół oraz izolacja od rówieśników niekorzystnie wpłynęła na zdrowie psychiczne środowiska młodzieżowego, pogorszyło się ich samopoczucie i satysfakcja z życia. Dlatego też zdecydowano na umieszczenie w Planie działania operacji na rzecz aktywizacji ludzi młodych.

Aktywizacja seniorów

Działalność seniorów na obszarze planowanym do objęcia LSR jest zróżnicowana w zależności od gminy tj. na obszarze Gminy Miedzichowo, Opalenica, Nowy Tomyśl funkcjonują Uniwersytety Trzeciego Wieku, w gminach Pniewy, Lwówek, Duszniki, Kuślin działają Kluby Seniora oraz Związki lub Koła Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Dlatego też w planie działania umieszczono działania na rzecz seniorów.

Wsparcie grup osób w niekorzystnej sytuacji

Z analizy danych pozyskanych w trakcie spotkań konsultacyjnych oraz grupy roboczej wynika, iż na obszarze planowanym do objęcia LSR oprócz ludzi młodych wyróżniła się następująca grupa osób w niekorzystnej sytuacji tj. **kobiety** szczególnie w wieku produkcyjnym, stąd w planie działania znalazły się zajęcia w świetlicach, przedszkolach i pozalekcyjne dla dzieci, aby umożliwić szerszy dostęp kobietom do rynku pracy oraz do wypoczynku.

Rozdział IV

Analiza potrzeb i potencjału LSR

Analiza skupia uwagę wokół problemów i potrzeb oraz zasobów i potencjału obszaru LGD i społeczności go zamieszkującej. Obejmuje wszystkie problemy i potrzeby występujące na obszarze wdrażania LSR, które istotne są z punktu widzenia lokalnej społeczności, w szczególności zwraca uwagę na te elementy, które mogą zostać objęte wsparciem w ramach poszczególnych, dostępnych funduszy europejskich. Analiza obszaru ma szeroki charakter, natomiast w treści rozdziału wyszczególniono te elementy, które uznano za priorytetowe, a co za tym idzie były podstawą formułowania celów LSR.

4.1 Spójność obszaru LGD KOLD

4.1.1 Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Obszar Lokalnej Grupy Działania KOLD obejmuje trzy gminy wiejskie: Duszniki, Kuślin i Miedzichowo oraz cztery gminy miejsko wiejskie: Lwówek, Opalenica, Nowy Tomyśl i Pniewy. Z punktu widzenia podziału administracyjnego kraju obszar realizacji LSR, leży w zachodniej części województwa Wielkopolskiego, w podregionie poznańskim. Gminy Lwówek, Kuślin, Opalenica, Nowy Tomyśl i Miedzichowo należą do powiatu nowotomyskiego, natomiast gminy Duszniki i Pniewy leżą na terenie powiatu szamotulskiego bezpośrednio graniczącego z powiatem nowotomyskim. Odległość od najważniejszego ośrodka regionalnego Wielkopolski, Poznania, wynosi średnio 48 km. W odniesieniu do krain fizyczno-geograficznych obszar realizacji LSR znajduje się na Pojezierzu Poznańskim. Odnosząc położenie obszaru realizacji LSR do układu komunikacyjnego należy zwrócić uwagę na przebieg dróg (kolejowych i drogowych) o znaczeniu międzynarodowym. Wszystkie połączenia komunikacyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym posiadają na obszarze realizacji LSR układ równoleżnikowy. Droga krajowa nr 2, przebiegająca przez północną (w gminach Duszniki, Pniewy i Lwówek) i zachodnią (w gminie Miedzichowo) część obszaru realizacji LSR, przez wiele ostatnich lat stanowiła najważniejsze połączenie drogowe z Niemcami i dalej z Europą Zachodnią. Od 2005r. główny ruch tranzytowy częściowo przeniósł się na autostradę A2, przebiegającą przez gminy Duszniki, Kuślin, Miedzichowo i Nowy Tomyśl. Komunikacja kolejowa również zorientowana jest w układzie równoleżnikowym. Trasa Poznań-Berlin przebiega przez Opalenicę i Nowy Tomyśl, zapewniając miastom szybkie połączenia z aglomeracją poznańską.

Do najważniejszych cech położenia obszaru realizacji LSR należy zaliczyć:

- Położenie w bliskiej odległości od Poznania;
- Dogodna lokalizacja w stosunku do przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych kraju;
- Sąsiedztwo atrakcyjnych przyrodniczo obszarów Sierakowskiego Parku Krajobrazowego oraz Pszczewskiego Parku Krajobrazowego.

Przyroda obszaru LGD KOLD jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o wyjątkowości i spójności tego terenu. Obszar realizacji LSR obejmuje Wał Lwówecko – Rakoniewicki oraz z Równiny: Opalenicką i Nowotomyską. Wał Lwówecko- Opalenicki jest reliktem starszych zlodowaceń, ponieważ kryje w swoim wnętrzu struktury glacieotektoniczne, na których spoczywa morena denna fazy leszczyńskiej. Zaburzone są tylko utwory plejstoceniowe bez warstw mioceńskich. Na morenowej powierzchni występują miejscami ozy i kemy. Płaska zorientowana południkowo wysoczyzna wznosi się powyżej 100m n.p.m. Jest prawie bezjeziorna i porośnięta lasami. Równina Opalenicka to z kolei płaska niecka moreny dennej. Jej osią jest rzeczka Mogielnica, płynąca na południe i uchodząca na obszarze Pradoliny Warciańsko-Odrzańskiej w pobliżu działu wodnego między Wartą i Obrą. Równina jest w zasadzie bezjeziorna ale na jej wschodnim krańcu ciągnie się rynna z jeziorami: Niepruszewskim i Strykowskim. Jeziora te nie leżą jednak na obszarze realizacji LSR, ale na terenach z nim sąsiadujących. Na północy leży rynna z jeziorami Zamorze, Pniewy, Konin. Zasoby te umożliwiają wykorzystanie terenu do rozwoju ruchu turystycznego w tym punkty widokowe i trasy turystyczne. Klimat na terenie LSR jest typowy dla Pojezierza Poznańskiego. Jego cechą szczególną jest wzajemne oddziaływanie powietrza morskiego i kontynentalnego, co powoduje dużą zmienność stanów pogody. Zaznacza się jednak przewaga klimatu morskiego. Niekorzystną cechą klimatu jest niski poziom opadów atmosferycznych, powodujący długotrwałe susze. Środkowa część Wielkopolski znajduje się w tzw. cieniu opadowym, co skutkuje niskimi wartościami opadów. Roczna suma opadów atmosferycznych (obliczona na podstawie wieloletnich obserwacji) wynosi 520 mm. Teren obszaru LGD posiada średnio urodzajne gleby. Przeważają gleby brunatne wytworzone ze żwirów, piasków i piasków zaglinionych a w najbliższych okolicach i na pld. od Lwówka - z glin zwałowych. W dolinie Czarnej Wody, występują czarne ziemie wytworzone z glin zwałowych oraz gleby hydrogeniczne, mułowo-bagiennie. Niewielkie obszary gleb mułowo-bagiennych spotkać też można w dolinie Mogielnicy. Na opisywanym obszarze występują gleby klasy od II do VI z. Wskazane jest tu prowadzenie gospodarki sadowniczej, a w celu zapobiegania degradacji gleb wskazane jest wprowadzenie zadrzewień ochronnych. Tereny rolniczo nieprzydatne wskazane są pod zalesienia. Zachodnio-północną część obszaru LGD zajmują w dużej części

lasz z czego 71% terenu gminy Miedzichowo. W okolicach Nowego Tomysła dominują gleby murszowe, pochodzenia bagiennego. Podstawowym bogactwem naturalnym na obszarze realizacji LGD są walory przyrodnicze. Nawet w typowo rolniczym krajobrazie gminy Duszniki srodowisko przyrodnicze cechuje się stosunkowo du bioroznorodnoci. Wsrod pól uprawnych i ak znajdują się zadrzewienia. Ptaki występują w srodowiskach wodno-błotnych i leśnych. Istnieją trzy miejsca gniazdowania gatunków chronionych: jedno bociana czarnego i dwa żurawia w rejonie torfowisk Niewierza i Wilczyny oraz w zabagnionych fragmentach srodlenych uroczysk. W lesie w zlewni Mogilnicy Wschodniej poozony jest rezerwat leśny „Duszniczki” o powierzchni 0,77 ha, obejmujy chronione modrzewie (utworzony w 1958 r.). W gminie Kuślin najciekawszym przyrodniczo miejscem są obszary leśne między Kulinem, a Wsowem. Na uwagę zasluguje rowniez park przy pałacu w Wsowie – bardzo dobrze utrzymany i stanowiły przyrodnicze zaplecze pałacowego hotelu. Odrębną grup zielei wysokiej stanowią parki dworskie. W gminie Lwówek istnieje 5 parków. Ważną rolę w otwartym krajobrazie odgrywają zadrzewienia srodpolne, przydrożne, zieleń przywodna, sady i ogrody przydomowe. W okolicach Lwówka i na Wale Lwówecko-Rakoniewickim krajobraz wzbogacają sady m.in. wiśniowe. Miejsca charakteryzujące się szczególnie ciekawą flor i faun objęte zostaly ochron przez uznanie za rezerwaty przyrody:

- „Rezerwat na Jeziorze Zgierzynieckim im. Bolesława Papiego”.

Rezerwat ptasi (pow. 71,43ha, utw. w 1974 r.), poozony 5km na wschód od Lwówka, po pd. stronie drogi ze Zgierzynki do Brodów, na wys. ok. 93m n.p.m. Na pd. od jeziora poozony jest mały kompleks leśny z rezerwatem "Wielki Las". Rezerwat stanowi ostoj lęgowych i przelotnych ptaków wodno-błotnych, wsrod których wiele nalezy do gatunków rzadkich. Jezioro Zgierzynieckie jest trzecią pod wzgludem liczebności w Wielkopolsce ostoj gęsi ggawych (25 par).

- "Wielki Las"- Rezerwat leśny o powierzchni 3,00ha, utworzony w 1959 r., poozony 5km na wschód od Lwówka, na pn. od szosy Lwówek-Opalenica, na wys. ok. 96m n.p.m. Znajduje się w pn. częsci dorzecza Mogilnicy, pośrodku niewielkiego, odosobnionego kompleksu leśnego, ktreg drzewostan tworzą m.in. wizy, jesiony, olsze, buki oraz dęby. Na terenie gminy Opalenica duży kompleks leśny znajduje się w zachodniej częsci gminy. Na uwagę zasluguje tez kilka parków przydworskich, o acznej powierzchni ok. 50 ha oraz jeden rezerwat przyrody w Urbanowie. W Kopankach znajduje się tzw. Batmanwka – „skansen nietoperzy” objęty programem Natura 2000. Na terenie gminy Miedzichowo występuje bogactwo róznych form ochrony przyrody.

Na terenie całego obszaru LGD najwięcej lasów przypada gminom Miedzichowo i Nowy Tomys. W pozostałych gminach udział lasów obszaru realizacji LGD jest mniejszy. Najniższy odsetek lasów charakteryzuje gmin Duszniki, co jest podkresleniem jej rolniczego charakteru. Występowanie lasów na terenie LGD KOLD daje możliwo korzystania z ich zasobów (grzybów, owoców).

Grunty leśne w gminach

Gmina	Grunty leśne ogtem w ha	Powierzchnia gminnych gruntów leśnych na 1 mieszkańca w m ²
Nowy Tomys	518,90 ha	2,6 m ²
Opalenica	203,40 ha	1,9 m ²
Pniewy	361,40 ha	21,9 m ²
Kuślin	244	-
Duszniki	193,47	7,9 m ²
Miedzichowo	550,40	-
Lwówek	861,52	8,8 m ²

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wody powierzchniowe stanowią ważny element krajobrazu. Zasoby wodne powierzchniowe to przede wszystkim rzeki przepływające przez obszar LGD. Opisywane gminy nalez do zlewni rzeki Obry. Najważniejszą rzek jest Mogielnica. Swoje źródło bierze w okolicach Lwówka, w ponocno-zachodniej częsci obszaru realizacji LSR, dalej kieruje się na południe przepływając kolejno przez gminy: Duszniki – w okolicach wsi Niewierz, Kuślin – na zachód od wsi Michorzewo i Opalenica – na zachód od miasta. Obszar realizacji LSR pokrywają rowniez jej dopływy: Mogielnica Górna, Mogielnica Wschodnia, Mogielnica Mała. Rozbudowaną i gęstą sieć rzecznan posiada rzeka Czarna Woda, przepływająca przez gminę Miedzichowo i do niej wpływa rzeczka Szarka z terenu Nowego Tomysła. Duża gsto sieci rzecznej jest wynikiem prowadzonych w II po. XIXw. intensywnych prac melioracyjnych. Do najważniejszych zbiorników wodnych nalezy zaliczy: intensywnie zarastające Jezioro Zgierzynieckie (ok. 50 ha), z unikalnym rezerwatem ptaków wodno-błotnych, dalej Jezioro Konińskie o pow. 24 ha oraz dwa jeziora Linie o pow. 12 ha i 8 ha w gminie Lwówek oraz jeziora Pniewskie, Wielkie, Luboskie na terenie gminy Pniewy. Najwięcej jezior

znajduje się na terenie gminy Miedzichowo, z czego dwa - Głębokie i Silna Duża - mają po 25 ha, Trzy Tonie 17,5 ha, a Pąchowskie 10 ha. Tutaj leżą jeszcze dwa małe jeziora - Proboszczowskie o pow. 5 ha i Silna Mała o pow. 3 ha. Strefy wododziałowe przebiegają w znacznej części obszarami leśnymi i spełniają swoją retencyjną i ochronną funkcję. Na obszarze gminy Duszniki występują ponadto dwa małe płytkie jeziora: Wilczyńskie (8,5ha) oraz Niewierskie (3,5ha). Na terenie Opalenicy znajduje się kilka stawów przemysłowych na potrzeby cukrowni. Występowanie ciekawych walorów przyrodniczych w regionie daje szansę na rozwój turystyki.

4.1.2. Uwarunkowania kulturowe i historyczne

Uwarunkowania kulturowe tworzone są przez ogół dziedzictwa dóbr kultury materialnej i duchowej. W zakresie kultury materialnej rozpatrywane będą przede wszystkim zabytki: stanowiska archeologiczne, budownictwo sakralne, pomniki, muzea, izby pamięci. Dobra kultury duchowej będą specyficzne dla obszaru realizacji LSR zwyczaje, tradycje, lokalne święta, uroczystości. W średniowieczu jednym ze sposobów uzyskiwania wolnej przestrzeni było wypalanie lasów, stąd wiele polskich miast posiada nazwy związane z wyrębem, karczowaniem i wypalaniem lasów. Duszniki z kolei to obszar, który w średniowieczu pokrywały mokradła gęsto porośnięte lasami. W odpowiedzi na akcję germanizacyjną w całej Wielkopolsce rozbudził się duch narodowy i patriotyczny. Mieszkańcy obszaru czynnie uczestniczyli w Powstaniu Styczniowym, a szczególnie w Powstaniu Wielkopolskim 1918/19. Okolice miast rozwijały się również dynamicznie dzięki kolonizacji olenderskiej, której początki na ziemiach polskich sięgają końca XVI w. i to wpływ tego osadnictwa na rozwój handlu i usług stał się przyczynkiem do rozwoju tych dziedzin w oparciu o znane targi w okolicznych miastach. Osadnictwo na tym terenie było bardzo utrudnione, ze względu na rozległe obszary leśne, bagienne i rozlewiskowe. Osadnictwo olenderskie było ruchem kolonizacyjnym, który na terenie Wielkopolski trwał przez wieki XVII i XVIII, aż do rozbiorów Polski. Całości krajobrazu dopełniają charakterystyczne dla tego terenu uprawy chmielu i wikliny. W dwudziestoleciu międzywojennym rozwijało się głównie rolnictwo oraz rzemiosło. Przez cały czas tereny te miały zdecydowanie polskie oblicze, działało tu też wiele organizacji o charakterze narodowym. Istotny wpływ na rozwój terenu miało jego położenie na szlaku handlowym z Poznania do Frankfurtu. Ciekawa historia i rozwój opisywanego regionu pozostawiły po sobie liczne zabytki i atrakcje podnoszące walory turystyczne realizacji LSR. Do najciekawszych miejsc należą zespoły pałacowo-parkowe i kościoły usytuowane głównie w gminach Kuślin, Opalenica, Lwówek, Duszniki, Pniewy. W oparciu o liczne walory dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego funkcjonują na terenie LGD KOLD szlaki turystyczne: szlak wiklinowy z koszem Guinnessa, szlak Emilii Sczanieckiej, szlak Powstania Wielkopolskiego, szlak bajkowy, szlak partnerstwa, szlak KOLDowski, zespół szlaków turystycznych Miedzichowo. Uwarunkowania historyczne i kulturowe pociągają za sobą dalszą możliwość zachowania dziedzictwa kulturowego w tym tworzenia wiosek tematycznych, tworzenia izb tradycji czy szlaków turystycznych i organizowania wspólnych imprez i spotkań społeczności lokalnej.

Liczba obiektów historycznych na terenie LGD

Gmina	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków
Duszniki	21
Kuślin	14
Lwówek	18
Opalenica	20
Miedzichowo	6 nieruchomości, 1 ruchomy
Nowy Tomyśl	473 (zabytki nieruchomości wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków)
Pniewy	39
Ogółem w LGD	592

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin rok 2021

4.2 Potencjał dla rozwoju rekreacji i turystyki

Opisane powyżej walory przyrodnicze, krajobrazowe, historyczne i kulturowe stanowią olbrzymi potencjał dla rozwoju rekreacji i turystyki na obszarze LGD KOLD. Dogodna lokalizacja w stosunku do przebiegu głównych szlaków komunikacyjnych, położenie w bliskiej odległości od Poznania oraz sąsiedztwo atrakcyjnych przyrodniczo terenów wpływa na to, że obszar stanowi idealne miejsce do spędzenia wolnego czasu. Tereny LGD cieszą się coraz większym zainteresowaniem zarówno turystów krajowych jak i zagranicznych. Ukształtowanie terenu daje możliwości dla rozwoju ruchu turystycznego. Miejsca z punktami widokowymi i ciekawe trasy turystyczne, których jest coraz więcej stanowią duży potencjał dla rozwoju turystyki. Ponadto ciekawe przyrodniczo tereny stanowią doskonałą możliwość rozwoju agroturystyki i zagród edukacyjnych, tworzenia zakładów usługowych związanych z ruchem turystycznym. Sady i ogrody warzywne to miejsce produkcji lokalnych produktów i ich przetwarzania, stanowią one potencjał dla

osób je wytwarzających. Walory przyrodnicze na terenie LSR dają szansę na rozwój turystyki rekreacji oraz powstanie nowych miejsc pracy związanych z ruchem turystycznym. Jeziora położone na terenie LSR mają również potencjał związany z turystyką i rekreacją. Drogi i szlaki turystyczne są bardzo ważnym elementem rozwoju obszaru LGD KOLD, nie tylko w kontekście działań na rzecz turystyki i rekreacji, ale także w kontekście zrównoważonego rozwoju tego obszaru, stanowią one duży potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji, który należy ciągle rozwijać. Kluczowym elementem rozwoju turystyki i promocji walorów obszaru jest obecne na terenie Nowego Tomyśla Muzeum Wikliniarstwa i Chmielarstwa. Lokalizacja tej jedynej tego typu placówki muzealnej w Polsce ma związek ze specyfiką regionu. Bogata tradycja w zakresie uprawy wikliny i chmielu oraz produkcji wyrobów wiklinowych ma istotny wpływ na promocję i rozwój obszaru. Posiadane bogate zaplecze surowców oraz wiedza i doświadczenie plecionkarzy stanowią niezaprzeczalny potencjał dla rozwoju. W Muzeum obejrzyć można wystawy odnoszące się do tematyki uprawy wikliny i chmielu, przetwórstwa tych surowców oraz rzemiosła plecionkarskiego. Prezentowane są, związane z tą tematyką narzędzia i maszyny oraz ogromne bogactwo wyrobów plecionkarskich, zarówno o charakterze użytkowym, jak i artystycznym. Na terenie objętym LSR można wymienić wiele potencjalnych produktów turystycznych, które mogą mieć znaczący wpływ na rozwój turystyki są to m.in. szlak wiklinowy, szlak Emilii Szczenieckiej, szlak Powstania Wielkopolskiego, szlak bajkowy, szlak partnerstwa, szlak KOLD-owski, zespół szlaków turystycznych Miedzichowo oraz infrastruktura, która powstała w ramach realizowanych projektów. Podczas spotkań konsultacyjnych jak i własnych spostrzeżeń zauważyć można, że konieczne jest prowadzenie działań mających na celu dalszy rozwój szlaków turystycznych. Działająca na terenie LSR baza noclegowa i gastronomiczna to oprócz walorów kulturowych i przyrodniczych bardzo ważny element, który jest niezbędny w rozwoju potencjału turystycznego. Na terenie objętym LSR można zauważyć rozwijającą się branżę noclegową i gastronomiczną, aczkolwiek są tutaj duże potrzeby i rezerwy. Ważnym problemem, na który zwrócono uwagę podczas spotkań konsultacyjnych jest brak kempingów i pól namiotowych, stanowi to poważne ograniczenie dla rozwoju ekoturystyki. Podczas spotkań kilkakrotnie zwracano uwagę na brak pól namiotowych, a także chęć skorzystania z nich. W Polsce coraz większym zainteresowaniem cieszy się ekoturystyka, dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na rozwój tego typu usług. Rozwój turystyki kamperowej oraz powstanie pól namiotowych mógłby stać się ciekawym kierunkiem inwestycji na obszarze.

Baza noclegowa na terenie LSR

Gmina	Hotele, pensjonaty	Kwatery agroturystyczne	Pokoje gościnne	Pola namiotowe
Duszniki	3	4	0	0
Kuślin	2	5	63	0
Lwówek	0	7	0	1
Opalenica	3	1	1	0
Miedzichowo	0	14	49	1 właściciel nadleśnictwo Bolewice
Nowy Tomyśl	6	11	4	2
Pniewy	2	6	0	0
Ogółem w LGD	16	48	117	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin rok 2021

4.3 Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemy, które odnoszą się do tych grup

Grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR ich problemy oraz obszary interwencji, które odnoszą się do tych grup zostały ustalone w procesie konsultacji społecznych (były to np. ogólnodostępne spotkania prowadzone w gminach), podczas badań i analiz.

GRUPA ISTOTNA W REALIZACJI LSR	PROBLEMY OKREŚLONEJ GRUPY	INTERWENCJA W LSR
Grupy będące w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy - EFRROW	osoby w trudnej sytuacji życiowej na rynku pracy na obszarze LSR: <ul style="list-style-type: none"> kobiety 	interwencja bezpośrednia polegać będzie na skierowaniu premii dla grup będących w niekorzystnej sytuacji <ul style="list-style-type: none"> na podejmowanie działalności gospodarczej, rozwój mikro i małych

		<p>przedsiębiorstw pośrednio preferencje przy wyborze operacji na podejmowanie, rozwój mikro i małych przedsiębiorstw, które będą prowadzone przez osoby z grupy będące w niekorzystnej sytuacji lub zadeklarują zatrudnienie dla osób z grup będących w niekorzystnej sytuacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • pośrednia interwencja zwrócenie szczególnej uwagi na realizację projektów w miejscowościach wiejskich, gdzie można zauważyć większą koncentrację problemów
dzieci i młodzież - EFS+, EFRR	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony lub ograniczony dostęp do oferty kulturalnej • utrudniony dostęp do pozaszkolnych form edukacji • ograniczony dostęp do placówek opieki nad dziećmi tj. publicznych żłobków i przedszkoli • niekorzystna sytuacja finansowa rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednia interwencja polegać będzie na skierowaniu do dzieci i młodzieży oferty kulturalnej • propozycja pozaszkolnych form edukacji w ramach projektów grantowych • aktywizacja społeczna i zawodowa młodzieży w ramach skierowanych do nich programów • pośrednia interwencja polegać będzie na możliwości skorzystania z infrastruktury rekreacyjnej, kulturalnej i turystycznej wspartej w ramach PROW 2014-2020

4.3.1 Liczba ludności, przyrost naturalny, saldo migracji

W 2020 teren Lokalnej Grupy Działania KOLD zamieszkiwało 83 466 osób, o 1091 osób więcej, niż w roku 2015, kiedy teren ten zamieszkiwało 82 375 osób. Depopulacja nie ominęła jednak wszystkich gmin należących do grupy. Liczba ludności spadła w gminach Kuślin i Lwówek (odpowiednio o 3% i 4%). W pozostałych gminach wzrost wskaźnika nie przewyższył jednego procenta. Najlicniejszą gminą jest Nowy Tomyśl, w którym mieszka 27 511 obywateli, siedem razy więcej, niż w najmniejszej gminie LGD –Miedzichowie, które zamieszkuje 3817 osób. Gęstość zaludnienia dla tego obszaru wynosi średnio 73 osoby na każdy kilometr kwadratowy.

Liczba ludność ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
województwo wielkopolskie	3475323	3481625	3489210	3493969	3498733	3496450
Duszniki	8726	8788	8933	8997	9109	9420
Kuślin	5573	5529	5524	5504	5523	5238
Lwówek	9345	9269	9165	9150	9089	8833
Opalenica	16303	16391	16423	16395	16397	16092
Nowy Tomyśl	26207	26388	26624	26845	27045	27511
Pniewy	12567	12558	12562	12620	12708	12555
Miedzichowo	3654	3658	3680	3696	3695	3817
Suma dla gmin LGD	82375	82581	82911	83207	83566	83466

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (2020)

Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym

Nazwa gminy	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
województwo wielkopolskie	1059	1143	1282	1460	1757
Duszniki	46	70	43	85	40
Kuślin	-60	-23	-6	-31	-61
Lwówek	-90	-27	-31	-43	-35
Opalenica	-15	-48	-80	-28	-25
Nowy Tomyśl	109	95	113	90	107
Pniewy	-14	-5	8	-23	-14
Miedzichowo	-12	-10	8	-17	33
Średnia dla gmin LGD	-5	7	7	4	6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (2020)

Ruch wewnątrz kraju, jak i poza jego granice to ważny wskaźnik przy omawianiu dynamiki liczby ludności. Poniższa tabela prezentuje saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym dla obszaru LGD. Wynika z niego, że w 2021 roku średnie saldo wynosiło +16 osób, co oznacza, że o 16 osób więcej osiedliło się na terenie LGD, niż go opuściło. Porównując rok 2021 i 2016 można stwierdzić, że saldo znacznie się zwiększyło, szczególnie na przełomie roku 2020 i 2021. Gminy znacząco różnią się między sobą pod względem wskaźnika. Najniższe saldo migracji należy przypisać gminie Opalenica: -43 osoby, najwyższe natomiast gminie Duszniki: +56 osób.

4.3.2 Struktura wieku ludności

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem to wskaźnik istotny dla późniejszych porównań liczby osób bezrobotnych, czy obciążenia demograficznego. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią średnio 60,1% ludności na obszarze LGD, co stanowi odsetek większy, niż ten zanotowany w roku 2015 oraz ten dla całego województwa wielkopolskiego. Gminy nie różnią się znacząco między sobą, najwyższy odsetek zanotowano w gminie Lwówek: 61,5%, najniższy natomiast w gminie Nowy Tomyśl: 59,0% i to również tam doszło do największego spadku względem roku 2015, niemal o 4 punkty procentowe. Najmniejszy spadek należy przypisać gminie Lwówek, spadek o niecały procent.

Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
województwo wielkopolskie	62,6	62	61,3	60,7	60,1	59,7
Duszniki	63,7	63,1	62,4	61,8	61,3	60,5
Kuślin	62,1	61,9	61,7	61,1	60,6	60,4
Lwówek	61,8	61,7	61,8	61,6	61,5	61,4
Opalenica	62,6	62	61,1	60,4	59,9	59,5
Nowy Tomyśl	62,7	61,9	61,1	60,2	59,9	59,5
Pniewy	63,4	62,7	62,1	61,6	61,2	61
Miedzichowo	63,4	62,7	62,2	61,5	60,9	60,4
Średnia dla gmin LGD	62,8	62,3	61,8	61,2	60,8	60,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

Struktura ludności wg wieku i płci

Gmina	wiek	mężczyźni	kobiety	ogółem
Lwówek	Do 25 lat	1323	1235	2558
	26-59 lat	2196	2090	4286
	60-85 lat	819	1023	1842
	85 lat i więcej	46	101	147
	Do 25 lat	557	519	1076
	26-59 lat	954	891	1845

Miedzichowo	60-85 lat	368	452	820
	85 lat i więcej	19	57	76
Nowy Tomyśl	Do 25 lat	4066	3880	7946
	26-59 lat	6733	6737	13470
	60-85 lat	2497	3233	5730
	85 lat i więcej	97	268	365
Duszniki	Do 25 lat	1484	1366	2850
	26-59 lat	2366	2264	4630
	60-85 lat	818	986	1804
	85 lat i więcej	39	97	136
Pniewy	Do 25 lat	1853	1751	3604
	26-59 lat	3083	3099	6182
	60-85 lat	1176	2431	2607
	85 lat i więcej	34	128	162
Kuślin	Do 25 lat	829	736	1565
	26-59 lat	1319	1233	2552
	60-85 lat	500	538	1038
	85 lat i więcej	18	65	83
Opalenica	Do 25 lat	2383	2167	4550
	26-59 lat	3894	3915	7809
	60-85 lat	1555	1919	3474
	85 lat i więcej	70	189	259

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

Wskaźnik obciążenia demograficznego to stosunek osób starszych, po 60 roku życia do reszty społeczeństwa. Odsetek ten dla całego województwa wielkopolskiego wynosi 17,7%, natomiast dla obszaru LGD KOLD 15,6%. Gminy LGD KOLD wykazują cechy społeczeństwa starzejącego się, na całym obszarze odsetek osób starszych rośnie z roku na rok, najbardziej w gminach Nowy Tomyśl i Pniewy, o 3 punkty procentowe, najmniej w gminie Miedzichowo, o 1,5 punktu procentowego. Najstarszą gminą w LGD jest Opalenica, emeryci i emerytki stanowią tam 16,5% mieszkańców. Najmniejszy odsetek osoby po 65 roku życia stanowią w gminie Kuślin, jedynie 14,8%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
województwo wielkopolskie	14,6	15,2	15,7	16,3	16,8	17,3
Duszniki	12,2	12,7	13,3	13,7	13,9	14,6
Kuślin	12,5	12,6	13,1	13,8	14,1	14,6
Lwówek	13,4	14	14,5	14,9	15,3	15,4
Opalenica	13,5	14	14,6	15,1	15,6	16
Nowy Tomyśl	13,1	13,7	14,2	14,9	15,4	15,8
Pniewy	12,5	13,1	13,6	14	14,6	14,7
Miedzichowo	13,7	14,5	14,9	15,1	15,3	15,3
Średnia dla gmin LGD	13,0	13,5	14,0	14,5	14,9	15,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

4.4 Charakterystyka gospodarki oraz branż z potencjałem rozwojowym

Obszar objęty LSR znajduje się w odległości od najważniejszego ośrodka regionalnego Wielkopolski Poznania ok. 48 km. Przez obszar realizacji LSR przebiegają drogi o znaczeniu międzynarodowym. Szlaki komunikacyjne przecinające gminy w linii wschód-zachód. Przez gminę Opalenica i Nowy Tomyśl przebiega linia kolejowa Warszawa- Berlin. Natomiast przez gminy Duszniki, Kuślin, Nowy Tomyśl i Miedzichowo przebiega autostrada A2. Duszniki, Pniewy,

Lwówek i Miedzichowo droga krajowa nr 92 i nr 2. Dogodne położenie, a także aktywność gmin stwarza możliwość do rozwijania lokalnej przedsiębiorczości, jednak z przeprowadzonych badań własnych LGD zauważa bariery w rozwoju firm, które spowodowane są trudnymi warunkami prowadzenia działalności gospodarczej, wysokimi kosztami zatrudnienia oraz obniżoną kondycją finansową większości firm po pandemii. Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem rośnie, choć nie to tak dynamiczny wzrost, jak w całym województwie wielkopolskim. Największa przedsiębiorczość cechuje gminę Opalenica, zarejestrowanych jest tam 2078 podmiotów, ale to również na tym obszarze zanotowano najwolniejszy, względem roku 2015, wzrost liczby, jedynie o 10%. Najmniej przedsiębiorstw znajduje się w gminie Miedzichowo – 403. Między 2015, a 2020 rokiem do największego wzrostu doszło w gminie Duszniki, liczba podmiotów wzrosła aż o 29%.

Podmioty gospodarki narodowej ogółem od roku 2015 do roku 2020

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
WIELKOPOLSKIE	409865	414798	422094	429658	446215	461225
Duszniki	719	739	766	817	868	908
Kuślin	433	463	461	488	495	509
Lwówek	812	811	822	846	884	918
Opalenica	1879	1883	1927	1959	2006	2024
Nowy Tomyśl	3288	3333	3367	3462	3598	3648
Pniewy	1313	1338	1356	1383	1456	1495
Miedzichowo	330	336	346	345	376	387
Średnia dla gmin LGD	1 253	1 272	1 292	1 329	1 383	1 413

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

4.4.1. Przedsiębiorczość

Istotnym wskaźnikiem jest także stosunek osób w wieku produkcyjnym do liczby podmiotów nowo rejestrowanych. Średnio dla całego obszaru LGD KOLD wskaźnik ten wynosi 130 podmiotów na 10 tysięcy mieszkańców w wieku produkcyjnym. Liczba ta względem roku 2015 jest niższa, natomiast przewyższa wartość z roku 2020. Między 2015 a 2021 wskaźnik ten spadł w gminach Kuślin, Opalenica, Nowy Tomyśl i Miedzichowo. Stosunkowo najczęściej podmioty rejestruje się w gminie Nowy Tomyśl (145), Lwówek (144) i Pniewy (144). Najmniej w roku 2021 zarejestrowano ich w gminie Miedzichowo, jedynie 93 na 10 tysięcy mieszkańców.

Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
WIELKOPOLSKIE	164	156	163	183	176	155
Duszniki	115	119	117	164	170	133
Kuślin	145	187	106	161	84	97
Lwówek	111	94	115	135	125	116
Opalenica	164	146	163	157	144	127
Nowy Tomyśl	176	153	145	188	156	117
Pniewy	141	146	126	161	169	123
Miedzichowo	155	144	109	136	173	89
Średnia dla gmin LGD	144	141	126	157	146	115

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

4.4.2. Rolnictwo

Rolnictwo na terenie LSR stanowi podstawowe lub uzupełniające źródło dochodów. Ogółem na terenie występuje 6470 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw rolnych występuje na terenie gminy Nowy Tomyśl, Duszniki i Lwówek, najmniej w gminie Pniewy. Warunki przyrodnicze na obszarze są dość zróżnicowane. Można zauważyć, że wśród gospodarstw dominują o powierzchni poniżej 10ha. Największa średnia powierzchnia gospodarstw rolnych występuje w gminie Lwówek oraz Nowy Tomyśl. Obszar LGD KOLD słynie również z sadownictwa. Elementem krajobrazu jaki możemy tutaj spotkać to głównie sady wiśni i jabłoni. Przetwórstwo owoców jest bardzo ważnym elementem rozwoju regionu. Kierunkiem interesującym i przyszłościowym jest też wytwarzanie produktów

tradycyjnych i lokalnych. Może to być duża alternatywa dla części rolników. W miastach odchodzi się od wyrabiania własnych wyrobów spożywczych, dlatego możliwość zakupu takich wyrobów byłaby bardzo atrakcyjna dla przybywających turystów. Pomimo tego, że na obszarze występują produkty lokalne podczas spotkań wielokrotnie poruszano małą promocję tych produktów. Wnioskowano o działania, które przyczyniłyby się do wypromowania produktów oraz powiązania ich z obszarem. Natomiast głównym zagrożeniem zauważonym podczas spotkań było to, że nadal mamy niedostatecznie dostosowane prawodawstwo do legalnej sprzedaży produktów lokalnych.

Rolnictwo w gminach

Gmina	Liczba gospodarstw rolnych	Średnia pow. gospodarstw
Duszniki	1182	11,2126 ha
Kuślin	580	5-7 ha
Lwówek	1065	12,4663 ha
Opalenica	920	9,01ha
Miedzichowo	700	5,2 ha
Nowy Tomyśl	1844	5,12 ha
Pniewy	179	11589,9277 ar
Ogółem w LGD	6470	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Wielkość gospodarstw rolnych w gminach

Gmina	Gospodarka rolna ogółem	Do 1 ha włącznie	1-5 ha	5-10 ha	10-15 ha	15 ha i więcej
Nowy Tomyśl	756	16	340	182	87	131
Duszniki	590	8	145	100	107	230
Kuślin	356	7	138	70	48	93
Pniewy	314	14	96	49	40	115
Opalenica	514	19	157	89	82	167
Miedzichowo	335	10	159	80	40	46
Lwówek	579	15	211	134	95	124
Suma	3444	89	1246	704	499	906

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

4.4.3. Rynek pracy

Rynek pracy na obszarze objętym LSR charakteryzuje się dość niskim stopniem bezrobocia.

W 2021 teren LGD zamieszkiwało w sumie 919 osób bezrobotnych, w tym 373 mężczyzn i 546 kobiet bez pracy. Oznacza to, że względem roku 2015 bezrobocie spadło o 41%. Należy jednak zwrócić uwagę na gwałtowny wzrost bezrobocia w roku 2020 i jego 25% spadek w roku 2021. Najwięcej bezrobotnych zamieszkuje gminę Nowy Tomyśl – 251 osób, najmniej natomiast gminę Miedzichowo – 50 osób. Średnio 2% osób w wieku produkcyjnym w każdej gminie ma problemy ze znalezieniem pracy, a 24 168 mieszkańców pracuje. Podczas przeprowadzonych konsultacji określono grupy będące w niekorzystnej sytuacji są kobiety, których na terenie LSR jest więcej bezrobotnych niż mężczyzn. Wiąże się to przede wszystkim z przerwą w zatrudnieniu związaną najczęściej z wychowaniem dzieci i prowadzeniem gospodarstwa domowego oraz brakiem możliwości przekwalifikowania się. Ponadto można zauważyć ograniczoną liczbę żłobków i przedszkoli co nie sprzyja powrotowi do pracy młodej mamie. Nie należy tutaj pominąć faktu, że młodym osobom jest trudniej znaleźć pracę. System edukacji nie spełnia aktualnych potrzeb rynku pracy. Ludzie młodzi po ukończeniu szkoły nie są odpowiednio przygotowani do wejścia na rynek pracy. Związane jest to przede wszystkim z przekazywaniem wiedzy teoretycznej, a brakiem zajęć praktycznych, dzięki którym nabywa się cenne doświadczenie. Brak wykwalifikowanych pracowników w określonych dziedzinach nie sprzyja zatrudnieniu i wymogom rynku pracy.

Ciężka pozycja na rynku pracy seniorów wiąże się przede wszystkim z posiadanymi kwalifikacjami, często nie wystarczającymi na obecnym rynku pracy. Ponadto pracodawcy niechętnie zatrudniają osoby starsze, są to różne przyczyny m.in. stan zdrowia, ochrona wynikająca z kodeksu pracy.

Urzędy pracy prowadzą aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu są to m.in. staże dla osób bezrobotnych, roboty publiczne, prace interwencyjne, przeznaczanie środków unijnych na aktywizację np. jednorazowe dotacje na podejmowanie działalności gospodarczej, przyznawanie dodatków aktywizacyjnych, kierowanie na szkolenia oraz kursy zawodowe, a także refundowanie pracodawcom kosztów związanych z doposażeniem miejsc pracy.

Bezrobotni zarejestrowani ogółem

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
WIELKOPOLSKIE	93311	77697	58857	50867	46313	60958	49850
Duszniki	181	150	148	116	88	115	112
Kuślin	94	81	68	58	61	86	77
Lwówek	201	175	117	102	108	173	123
Opalenica	245	223	159	125	141	225	153
Nowy Tomyśl	404	276	219	244	245	364	251
Pniewy	327	253	226	146	126	196	153
Miedzichowo	80	59	49	49	42	56	50
Suma dla gmin LGD	1532	1217	986	840	811	1215	919

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

Osoby bezrobotne z podziałem na płeć

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
	M	K	M	K
Lwówek	56	67	2,0%	2,7%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
	M	K	M	K
Opalenica	67	86	1,3%	1,9%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
	M	K	M	K
Pniewy	41	112	1,0%	3,2%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
	M	K	M	K
Duszniki	47	65	1,6%	2,5%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
Kuślin	M	K	M	K
	28	49	1,6%	3,5%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
Miedzichowo	M	K	M	K
	22	28	1,8%	2,7%

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani wg. płci		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg. płci	
Nowy Tomyśl	M	K	M	K
	112	139	1,3%	1,8%

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Liczba osób objętych pomocą społeczną na obszarze LGD

Gmina	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego		Ogółem gospodarstw a domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku		Ogółem Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku
	Poniżej kryterium dochodowego	Powyżej kryterium dochodowego		Poniżej kryterium dochodowego	Powyżej kryterium dochodowego	
<i>Pniewy</i>	61	137	198	149	263	412
<i>Opalenica</i>	63	110	173	138	258	396
<i>Lwówek</i>	77	58	135	183	124	307
<i>Kuślin</i>	62	49	111	111	105	216
<i>Nowy Tomyśl</i>	167	162	329	293	289	582
<i>Miedzichowo</i>	60	25	85	135	72	207
<i>Duszniki</i>	42	45	87	101	91	192

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

4.4.4. Działalność sektora społecznego w tym rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Na obszarze LSR funkcjonuje wiele organizacji z sektora społecznego, przyjmujących formę organizacji formalnych, bądź nieformalnych. Aktywność społeczna w ostatnim czasie znacznie wzrosła.

Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych zarejestrowanych w gminach LGD pozwala zarysować stopień angażowania się mieszkańców w rozwiązywanie problemów społecznych, jak i zdolność do organizowania pomocy. Średnio w każdej z gmin zarejestrowanych było 44 takich instytucji na każde 10 tysięcy mieszkańców, to więcej niż w województwie wielkopolskim. Stosunkowo najwięcej organizacji społecznych funkcjonuje w gminie Lwówek, aż 63, najmniej natomiast w gminie Opalenica, jedynie 31. Pozytywną tendencją wydaje się być jednak wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń w każdej z gmin względem roku 2015. Większość organizacji lokalnych posiada niewielki potencjał finansowy oraz organizacyjny, przez co w dużym stopniu działania są ograniczone. Pomimo rosnącej aktywności społecznej mieszkańców nadal zauważa się brak wystarczającego wsparcia organizacyjno-finansowego dla organizacji. Inicjatywy lokalne, które inicjowane są aby rozszerzyć ofertę kulturalną obszaru często nie są realizowane ze względu na niewystarczającą ilość środków finansowych jak i brak wsparcia merytorycznego. Kwestie te poruszane były podczas spotkań konsultacyjnych.

Zestawienie podmiotów sektora społecznego na obszarze LSR

Gmina	Fundacje	Stowarzyszenia rejestrowane	Kluby sportowe z UKS-ami	OSP	KGW rejestrowane
Duszniki	0	4	4	13	2
Kuślin	0	3	4	8	1
Lwówek	2	26	8	10	2
Opalenica	0	19	9	8	0
Miedzichowo	1	5	1	4	2
Nowy Tomyśl	11	46	24	6	9
Pniewy	1	18	6	12	1
Ogółem w LGD	15	121	56	61	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
WIELKOPOLSKIE	36	38	40	39	40	41
Duszniki	39	39	39	39	41	42
Kuślin	43	47	49	53	56	57
Lwówek	58	59	61	59	62	64
Opalenica	26	27	28	27	28	29
Nowy Tomyśl	32	32	35	35	35	35
Pniewy	33	34	36	35	37	38
Miedzichowo	36	38	38	38	38	37
Średnia dla gmin LGD	38	39	41	41	42	43

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

4.4.5. Infrastruktura społeczna- edukacyjna i kulturalna

Na terenie LGD funkcjonują następujące podmioty edukacyjne.

DUSZNIKI

Gmina Duszniki	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Szkoła Podstawowa Duszniki	535	Gmina Duszniki
Szkoła Podstawowa Grzebienisko	223	Gmina Duszniki

Przedszkole Sędzinko	52	Gmina Duszniki
Przedszkole w Dusznikach	368	Gmina Duszniki
Suma	1178	

KUŚLIN

Gmina Kuślin	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Szkoła Kuślin	710	Gmina Kuślin
Suma	710	

LWÓWEK

Gmina Lwówek	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Szkoły Podstawowe	787	Gmina Lwówek
Przedszkola	349	Gmina Lwówek
Żłobek	52	Gmina Lwówek
Suma	1188	

OPALENICA

Gmina Opalenica	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Szkoły Opalenica	2 211	Gmina Opalenica oraz w przypadku szkoły w Urbanowie i Kopankach Stowarzyszenia
Oddziały przedszkolne w szkołach	412	
Przedszkole Nr 1	181	
Przedszkole nr 2	124	
Żłobek	48	
Opalenica Przedszkole Prywatne	27	
Przedszkole Wojnowice	77	
Suma	3080	

MIEDZICHOWO

Gmina Miedzichowo	Liczba dzieci	Organ prowadzący
1 Przedszkole Publiczne	103	Osoba fizyczna
2 Szkoły	341	Gmina Miedzichowo
Oddziały Przedszkolne w szkole	62	Gmina Miedzichowo
Suma	506	

NOWY TOMYŚL

Gmina Nowy Tomyśl	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Szkoły Podstawowe	2857	Gmina Nowy Tomyśl
Przedszkola i oddziały przedszkolne	1203	Gmina Nowy Tomyśl
Żłobek	150	Gmina Nowy Tomyśl
Suma	4210	

PNIEWY

Gmina Pniewy	Liczba dzieci	Organ prowadzący
Przedszkole Miś w Pniewach	328	Gmina Pniewy
Szkoła Podstawowa w Chełmnie	165	Gmina Pniewy

Szkoła Podstawowa w Nojewie	172	Gmina Pniewy
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pniewach	985	Gmina Pniewy
Zespół Szkół im. Emilii Szczerbieckiej	810	Gmina Pniewy
Suma	2460	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

4.4.6. Infrastruktura kulturalna

Gmina	Liczba ośrodków kultury, bibliotek, kin	Liczba obiektów sportowych	Liczba miejsc rekreacji (place zabaw, parki)	Liczba miejsc spotkań dziennego pobytu
Duszniki	1	2	Place zabaw, Parki	0
Kuślin	3	2	10	0
Lwówek	17	10	20	1
Opalenica	4	36	46	1
Miedzichowo	3	2	7	0
Nowy Tomyśl	2 domy kultury 1 biblioteka- 5 filii	29	31	1
Pniewy	1	11	22	1
razem	37	92	136	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

4.4.7. Problemy społeczne z uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego

Ośrodki Pomocy, które funkcjonują na terenie LGD mają za zadanie przeciwdziałać problemom bezrobocia, ubóstwa oraz patologiom. W ostatnich latach spadła liczba osób korzystających z różnych form pomocy. Podczas konsultacji nie wskazywano na problem ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Spada liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. W 2020 roku było ich średnio 353 w każdej gminie. W 2015 roku teren zamieszkiwało 640 osób wymagających pomocy, co oznacza spadek tej liczby o 45%. Najwięcej beneficjentów zamieszkuje gminę Miedzichowo: 619 osób, niemal trzy razy więcej, niż gminę Duszniki, gdzie z pomocy społecznej korzystają 222 osoby na 10 tys. ludności. Największy spadek od roku 2015 należy przypisać gminie Kuślin, z 1084 liczba ta spadła do 422. Najmniejsza dynamika spadku dotyczy gminy Pniewy, od 2015 spadek o 25%. W sumie na terenie LGD znajduje się 1173 gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
województwo wielkopolskie	635	573	514	463	430	389
Duszniki	482	422	359	318	293	222
Kuślin	1084	876	526	503	616	422
Lwówek	624	523	487	392	396	377
Opalenica	385	391	354	345	331	287
Nowy Tomyśl	378	317	279	250	240	241
Pniewy	397	330	275	318	313	300
Miedzichowo	1131	930	881	807	740	619

Średnia dla gmin LGD	640	541	452	419	418	353
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2020

4.4.8. Infrastruktura techniczna

Na obszarze realizacji LSR przebiega droga krajowa nr 92 i nr 2. Przez gminę Opalenica i Nowy Tomyśl biegnie ważna linia kolejowa Warszawa- Berlin. Gminy Duszniki, Kuślin, Nowy Tomyśl i Miedzichowo łączy autostrada A2. W Polsce wiele połączeń kolejowych zostało zlikwidowanych. Mimo zmniejszenia liczby pociągów na terenie LSR istnieje możliwość komunikacji kolejowej. Na terenie gminy Pniewy przebiegała także linia kolejowa jest ona jednak nieczynna, częściowo rozebrana, a tym samym wyłączona z ruchu. Transport kolejowy rozważał ponowne uruchomienie trasy jednak ze względu na duże koszty rewitalizacji rozmowy zakończyły się fiaskiem. Podczas spotkań konsultacyjnych mieszkańcy wskazywali na ograniczoną dostępność komunikacyjną do obiektów użyteczności publicznej, w których są świadczone np. usługi zdrowotne. Ponadto poruszano problem niezadawalającego stanu nawierzchni dróg gminnych i powiatowych. Tematem przewijającym się podczas spotkań było upowszechnianie instalacji OZE. Wskazywano także konieczność podnoszenia wiedzy w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu, a także wspieranie innowacyjnych działań w celu poprawy ochrony środowiska. W obecnej sytuacji ustawodawstwo europejskie i krajowe kładzie coraz większy nacisk na zrównoważony rozwój i politykę, która sprzyja środowisku. Wszystkie te działania powodują, że coraz więcej powstaje instalacji wykorzystujących energię odnawialną. Działania zaplanowane w LSR będą miały na celu obniżenie poziomu zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, redukcji CO2 zwłaszcza poprzez rozbudowę i modernizację instalacji wykorzystujących OZE oraz wymiany źródeł ciepła. Ograniczenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej przyczyni się w znaczny sposób do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, jak też racjonalnych wydatków ponoszonych na energię. Wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, a wśród społeczeństwa wpłynie na wzrost świadomości ekologicznej oraz podejmowanie działań proekologicznych. Wszystkie te działania wpłyną na stopniowe ograniczenie efektu cieplarnianego. Wymiana źródeł ciepła w gospodarstwach domowych z węglowych na ekologiczne przyczyni się do zredukowania CO2. Zamontowanie energooszczędnego oświetlenia ma także duży wpływ na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez mniejsze zużycie prądu. Na obszarze LGD można zaobserwować jeszcze budynki zawierające azbest. Zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej wskazanie jest bezwzględne jego usunięcie. Podczas spotkań konsultacyjnych i poruszanych tematów dotyczących potrzeb mieszkańców, zwracano uwagę na konieczny dalszy rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Zwrócono też uwagę na duże tempo przemian w tym zakresie w ostatnich latach.

4.4.9. Grupy w niekorzystnej sytuacji

Obszar LGD charakteryzuje się ubogą ofertą spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Na terenach wiejskich nie ma zapewnionej oferty skierowanej na rozwój i wykorzystanie potencjału ludzi młodych. Ważnym z punktu widzenia realizacji działań w ramach LSR jest stworzenie warunków, które przyczynią się do pozostania ludzi młodych i zakładaniu przez nich rodzin w miejscu zamieszkania.

Kobiety są bardziej zagrożone bezrobociem długotrwałym od mężczyzn, co wynika z danych udostępnionych przez Urząd Pracy. Ponadto dane statystyczne pokazują większy odsetek kobiet wśród bezrobotnych, co odzwierciedla ich niekorzystną sytuację na rynku pracy. Ograniczona dostępność do żłobków i przedszkoli sprawia trudność pogodzenia życia zawodowego z prywatnym. Wsparcie aktywności zawodowej **kobiet** umożliwi zwiększenie ich szans na rynku pracy i dostosowanie życia zawodowego do indywidualnych realiów życiowych, dlatego uznano tę grupę społeczną jako będącą w niekorzystnej sytuacji.

Komunikowanie z grupami w niekorzystnej sytuacji będzie wielopłaszczyznowe: media, sołectwa, gminy. LGD posiada stronę internetową oraz na facebooku, co jest szybkim źródłem przekazywania informacji, dodatkowo nowo powstałe infokioski w ramach projektu współpracy znajdują się w miejscowościach- siedzibach gmin i są ogólnodostępne. LGD współpracuje z gazetami lokalnymi, które zamieszczają wszelkie przekazywane informacje. Istotną formą komunikacji są także tablice sołectw. LGD ma ścisły kontakt w organizacjami pozarządowymi w tym stowarzyszenia, KGW, OSP i UTW, za pośrednictwem których przekazywana jest też informacja o działaniach bieżących.

4.4.10. Wsparcie finansowe z innych programów.

LGD KOLD planuje korzystanie z programów regionalnych, szczególnie dedykowanych dla wsi. KOLD jest beneficjentem programu Działaj Lokalnie i każdego roku planuje korzystanie z tego programu pozyskując dofinansowanie dla ok 10 organizacji pozarządowych jako granty. Planuje się także aplikowanie o środki z programu Erasmus+, z którego w poprzednim okresie korzystano w projekcie międzynarodowym dla dorosłych. LGD KOLD pomaga także organizacjom pozarządowym w tym KGW w aplikowaniu środków z gmin i powiatów.